

Tallinna Linna
Keskaama

**TULEVIKU
RAUAD**

EESTI
R. KUUS-
KOGU

SISUKORD. Dir. Aleksis Kuusik — Vabariigi XX aastapäevaks. Elsa Nurk — Mu Eesti, mu isamaa. A. Rohusalu — Vabaduspäevaks. E. Ratas — Vabariigi juubelpäevaks. R. Rebas — Pingviinid. J. Karu — Meil loodus põhjamaaine. R. Rebas — Seisame ootel. Hilja Kosk — Noorte laul. L. Tangsoo — Noorte riiklikke ülesandeid. Aino Küttis — Vana õpetaja, Isamaale. Raino Raidla — Surm vabaduse eest. Heino Ahven — Vabaduse sünd. H. K. — Patrioot. Ilmar Talve — Suusalaule. Aari Ruuse — Kodu. Tall. Tütarlaste Komm.-gümnaasiumi õpilased — Pühendusi suurkirjanik A. H. Tammsaarele. Pegasus — Õpilaste ajakirjad. Armin Vapra — Matkamuljeid Poolast. R. S. — Õhtul. Tundmatu — Rändaja. Kaarel Säkk — Tiroom. R. Luike — Rändajad. Rahula Pärn — Väikesele vennale. Enrik Ilmre — Juhatus koolipõlvest. J. Paulson — Argipäeva hommik. Ajusport. Ringvaade. Malenurk. Kriitika. Rahvusvahelise Õpilaste Kirjavahetuse Büroo teateid. Kaas — M. Kesslerilt.

„Tuleviku Radade“

märtsikuu number ilmub

15. märtsil s. a.

Kaastöö saata 5. märtsiks

Aprillikuu number ilmub **ülestõusmispühiks**

5. aprillil 1938. aastal

tuntud koolimehe ja kirjaniku

ERNST SÄRGAVA

juubelinumbrina

Kaastöö saata 28. märtsiks

TOIMETUS

TULEVIKU RAJAD

EESTI GÜMNAASIUMI-, KESK- JA KUTSEKOOLOINOORSO AJAKIRI

III aastakäik

20. veebruaril

Nr. 25

Vabariigi XX aastapäevaks

Noorus unistab... unistab oma ideaalide ja soovide täidminekust! Ajalugu näitab, et aegade vältel paljud olukorrad, mis möödunud aegadel näisid olevat võimatud, on leidnud lahendust, unistused on täide läinud ja kerkib üles ikka kaugemale ulatuvaid unistusi.

Oleme kaasa elanud eesti rahva ammu-aegse salajase unistuse — oma iseseisva riigi loomise ja arenemise — ja rõõmuga pühitseme tänava kahekümnendat aastapäeva!

Jätkugu kõigil eesti noortel kindlat tahet ja sütitavat indu kaastööks oma Vabariigi iseseisvuse kindlustamises, rahva vabaduse kaitsmises ja nende majanduse õitsvale järjele tõstmises! Olgu kõigile eeskujuks püsivus ja rohke töö, mida on üles näidanud ja teinud meie Vabariigi loojad ja selle elu ning tegevuse juhtijad ja korpallajad — meie rahva parimad pojad ja tütre!

Veebruar 1938. a.

Aleksis Kuusik,

Eesti Keskkooliõpetajate Kogu esimees.

ELSA NURK,
Türi Maj.-gümn.

Mu Eesti, mu isamaa

Mu Eesti, mu isamaa,
mu sünni- ning kodumaa,
sa oma miljonilise rahvaga
nii julge ja vahvaga
täna pühitsed oma sünnipäeva
ja meenutad neid muresid, vaevu,
mida saatus kirjutand su ajalukku!
Kõik rõõmud rahva eest on pannud lukku,
sest orjastanud sakslased sind seitse aastasada
ja püüdnud rahvast toore jõuga saksastada.

Kuid sinu rahvas see on olnud visa
ja aina sitkust oma soole lisand;
ei suutnuks muidu see sind vabastada
ja põegi-tütteid üles kasvatada,
kes nüüd su tugevamad alussambad
ja kellesse ei hakka hävitaja hambad.

Kakskümmend aastat Eesti Vabariik on kestnud,
mis unistusest isad ammu lastel' vestnud.
Jää püsima sa, paindumatu nagu malm!
Sul ärgu avat olgu ükski kalm,
kuhu saatus sind võiks juhuslikult kukutada,
su rahvast ja kultuuri kõrget hukutada.
Ja õppigu su noored armastama sind,
neil' olgu püha alati su pind!

Mu Eestimaa, sind täna tervitan,
su eest ma hardumuses palvetan,
et kaitseks Jumal sind veel aastasadu,
sust eemal hoiaks õnnetused, kadu,
et sammuksid sa üha õnnerada
ja keegi sind ei suudaks kimbutada!

A. ROHUSALU,
Vilj. Poegl. Gümn.

Vabaduspäevaks

Täna on jällegi lehvimas võidukalt sini-must-valge,
vaimustus särama lõonud on kõikide eestlaste palge.
Võiduhelk kõigil meil silmis ja vabadusjoovastus hinges —
meenu nii võit, mis on loodud kord vabadusvõitluses ranges.

Meenub, kuis astuti võitjana vabade rahvaste perre,
sest vabadusiha jäi elama eestlaste julgesse verre.
Läbi neid rasketest aegadest kangelasvaim on ju kandnud,
kangelasvaim, mis on tormides, võitlustes jõudu neil andnud.

Meenuvad kangelaskujud, kes vabaks me kodu on loonud,
isamaa-altaril mõni neist elugi ohvriks on toonud.
Need viibivad täna me keskel — nii selgesti seda kui tunneks —,
küsiivad, mida teed sina me kodumaa hüvanguks, õnneks.

Vastuseks neile me hingest kui tõuseks see pühalik vanne:
kallimaks aateks me elus jääb kodumaa-armastus-tunne.
Kangelasmeel, mida omasid mehed, kes langenud ammu,
näitab teed tormidest läbi ja juhib veel kindlalt me sammu.

E. RATAS,
Türi Aianduskool

Vabariigi juubelipäevaks

„Rahvuse tekkimiseks on andnud alati hoogu vägevad välised tõuked rahva elus. Rahvuslik iseteadvus on seda kõrgem, mida sagedamini ja suurema pinevusega korduvad need tõuked. Välised tõuked seovad erilise sidemeta teotsevaid rahvaliikmeid koostööle, ühisele võitlusele. Ja kui niisugune võitlus ja koostöö korduvad alati, siis muutuvad nad rahvuslikeks traditsioonideks.“ Nõnda sõnutseb meie lugupeetud Riigihoidja K. Päts.

Tõesti vägev oli see laine, mis rputas meie kodumaa lahti Vene kulli küünte vahelt. Ajal, mil kogu maailm kees pörgulikus tapatalgus, mil olid kadunud kõik rahuliku elu väärtused, julgeti siin, suure Venemaa läänekaldal, öelda otsustavad sõnad meie riigi ja rahva iseseisvuse alustamiseks. Valusasti ründas läänelaine, metsikud olid idatuuled: nad ei kohutanud aga karmi põhjamaa tarmukaid poegi.

Need pojad võitlesid oma rahva, oma maa parema tuleviku eest. Nad võitlesid maa eest, kuhu nende esiisad pidid valama verd, verd ja higi, pisaraid ja valu. Selle maa vabaduse eest võitlesid meie esiisad juba sajan-deid tagasi, võitsid Ümeral raudmeeste read ja tegid kuulsaid tegusid Sig-tunas. Ülivõimule ei suutnud nad ometi vastu panna ja ühendatud sakslaste, lätlaste, liivlaste ja venelas-

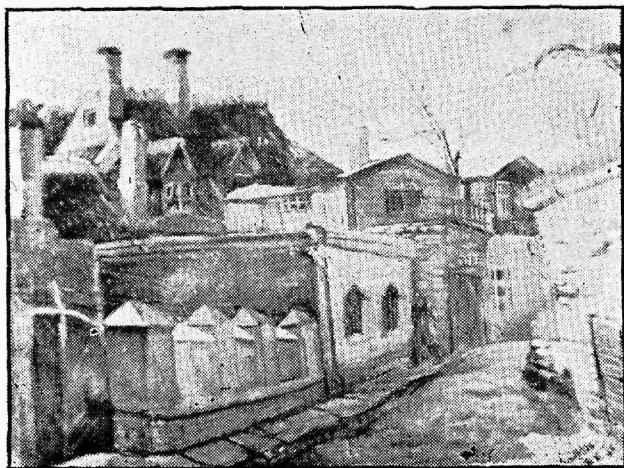
te väed murdsid Eesti tammed; nad murdsid, kuid ei paindunud. Pärast Paala lahingut laotas end üle Eesti hall ja röske orjaudu. Veel korraks piilus vabaduspäike uduliniku tagant jüriöö, udu ähvardas hajuda, kuid siiski mattis ta pärast seda ööd kogu maa, kogu rahva aastakümneiks, sa-jandeiks oma hõlma.

Nagu unes nägid helkvat loitu,
Esiisad pikal pimel ööl,
Lootsid tervitada tõusvat koitu
Higistades võoral põllul töö.
Leegid põues, valupisar laugel.
„Vaba kodu näeme alles kaugel!“
Manalasse minnes hüüdsid nad.
(Jakob Liiv).

Tuli hingitses tuha all, söed hõõ-gusid vaevu, vaevu, kuni viimaks re-volutsiooni tarmukad tuuled ja tor-mid tule lõkkele löid, leek pääses tu-ha alt, et püsida ja võidukalt edasi põleda.

Verehinnaga võideldi Narva ja Pihkva, Paju ja Võnnu all tagasi meie isade maa, meile vaba kodumaa. Raud-sed kullid pidid tiibu longu lastes põgenema.

Palju katsumisi on pidanud meie noor riik läbi elama, enne kui võime tema tänasel 20. aastapäeval nentida nooruri täisikka jõudmist. Juba hällis kiigutati teda saagihimuliste naab-rite poolt, kes edaspidigi ei keelanud

Evald Okas, RKTK

Tallinna motiiv

oma „abistavat“ kätt. Noorus on ju kergemeelne ja tuulepäine ning see on andestav. Nüüd aga, jõudes täisikka, on nooruse katsetused õpetuseks eelolevale. Kindlad alused on pandud, sihid seatud ja rajad rajatud, jääb vaid kindel siht edasi ikka parema ja helgema tuleviku poole. Selles olgem meie, noored, kõigiti valmis oma kodumaa hüvanguks. Olgem valmis teada kaitsma nii lääne- kui ka idatornide eest! Olgem üksmeelsed ja tõsi-

sed omis tõis ja toogem rohkem vaimuvara rahvale lähemale. Arendagem oma armastatud kodumaa kultuuriliselt ja esteetiliselt, majanduslikult ja tööstuslikult. Töotagem tänavusel meie Vabariigi 20. aastapäeval, sini-must-valge lippude lehvides, kasutada oma nooruse ülekeeva jõu meie riigi ja rahva parema käekäigu huvides, siis oleme toonud küllaldase ohvri oma kodumaa altarile.

RAIN REBAS,

Pingviinid

Hall-must fraki all on valge vest,
näol ilme kodune kui ütleks tere.
Hulk tuuli kargeid kiivustand on vere
ja teile vastu vaatab noobel žest.

Ja meenubki: näod valged, puhtakspesud;
silm saagiahnelt triivib üle mere.

Teeb pahuraks: täis tahad süüa kere,
kuid hamba alla satub ainus lest.

Taas sõiten merel, vaatan neid: pingviine,
kui laevanina lõikab valget vahtu
ja eemalt paistab üksik kaljusaar.

Aeg unustustele ei küllalt kiire.
Ka siis, kui armuvalud unund, lahtund,
veel lõunan pesitseb pingviine paar.

J. KARU,

Viljandimaa Poegl.-gümnn.

Meil loodus põhjamine

Meie loodus põhjamine,
nõuab pingutusi, vaeva.
Tihti tuul nii külm ja jäine,
harva leidub vaikset päeva.

Aga mulle siiski armas
kodukolde püha hõngus.
Teda kaitsma olen varmas,
kuni rinnus hingetõmbus.

Aastapäeval lipu heiskan
vastu sinihalli taevast.
Usus, kindlas, ise hõiskan,
puhka argipäeva vaevast.

Lehviigu veel kaua, kaua
Eesti värvid põhjatuultes!
Eestlane, sa sõua, sõua
läbi tormi ajalain'tes!

Eesti mets 1938. aasta talvel

RAIN REBAS,

Seisame ootel

Meie seisame ootel. Meie järel kummarduvad alandlikult kakskümmend aastat: kakskümmend aastat töös ja higis, kakskümmend peremehe-aastat, kakskümmend aastat vabaduses. Mis tuleb ees?

*

Meil on nüüd kahekümne-aastasi noori, vaba rahva lapsi. Tähendab: hakkame pikkamisi välja jõudma sellest orjaaegsest ketist, mis meie elu vähemalt varjuna seni on ümbritsenud. Hakkame õieti kujunema poliiseks vabaks rahvaks, kelle muinasjutud on niigi olnud vabad, kelle seljataga seisavad vastsed kakskümmend aastat, ees aga — piirita tulevik.

*

Riik ja rahvas, need nõuavad kõikjalt oma osa, ka inimeste pisitoiminguist. Meil peavad seepärast ka väikseimate tegevuste juures olema kindlad põhimõtted.

Need põhimõtted pole rääkimiseks, hooplemiseks, uhkustamiseks, need on iga eestlase südameasjad.

Sellises olukorras tahamegi seista ootel tuleviku vastu.

*

On inimesi, kes on sündinud pessimistid. Kes ei näe milleski head ja kõikjal aimavad ette teatud kadu. Need inimesed pole loodud ühegi riigi ega rahva tarvis.

Meid juhtigu kindel usk ja teotahe. Usk oma võimsusse, lõpmatusse püsimisse.

Sest haigedki ei saa terveks, kui nad ise ei usu oma paranemisse; samuti ei saa riigid, rahvadki üle raskusist, kui neil puudub kindel usk ja veendumus tulevikku.

*

Seisame ootel, üle peade lehvimas sini-must-valge lipp. Tahame olla selleks küllalt tugevad, et hoida seda lippu veelgi kõrgemal senisest. Meil on sinine taevas, must maa, sellel eestlane võltsimatu mõtteviis — valge värvi sümbol.

Jää ikka lahti sini-taevakaar,
maa, muldse õnnerikas koor.
Vaim vaba hõljugu ja tiibel noor.
Jää vabaks Eesti, rand ja saar!

Seisame ootel.

HILJA KOSK,
Paide Progymn.

Noorte laul

Noorus, see ihkab vabadust ja rõõmu —
veri see keeb!
Hing täis tuiskavat kirgede lõõmu —
elu täis õnne ja valu on ees.

Noorus, see püüab kõrgele —
üles aadete poole;
unistus rändab kaugele —
midagi mälestuseks tahab jätta
inimsoole.

Nooruse soovid ja ihked
südame mässama a'avad!
Nagu tulised laava pursked —
nii needki kord vaibuma saavad.

L. TANGSOO,
Tõrva Güm.

Noorte riiklikke ülesandeid

Tänavu pühitsetakse meie kalli isamaa 20. aastapäeva. Kaugele ajalukku on jäänud meie rahva sajan-deid kestnud orjusaeg, mis lõppes meie rahva elus heroilisema ja ilusaima hetkega — Vabadussõjaga, mis võideti mehises võitluses ja milleks ammutati vaimustust ja jõudu ei kusagilt mujalt kui oma rahva minevikust — muistselt vabadusajast ja sellele järgnevast orjusajast, ning kinnitati truudust ja valmisolekut oma rahvuslikele töökspidamistele ning armastust oma kodumaa püha pinna

vastu. Kõige kujukamaks näiteks on sellele väljavõte ühest Vabadussõja sangari päevikust: „Läänemere ümbruses elutsevate rahvaste muinasjutud ja ajalooramatud räägivad eestlasist kui kardetavaist mereröövleist. Suur pidi eestlaste vaim siis olema: ta uhke pilk ulatus kaljulisest Soomest praeguse Ida-Preisimaa liivaste legendikeni. Suur pidi eestlaste vabadustunne siis olema, ei kartnud ta endale kodu luua keset tugevaid vaenlikke rahvaid. Eestlaste linnad ei andnud end kunagi alla ja nad pidi maatasa tehtama,

RKTKool

Puuvool

kui taheti eestlastest võitu saada... Hävisid jumalate hiied, hävisid jumalate võimsad kantsid ja linnad. Eestlaste paremad pojad tapeti armutult, katkud ja näljad võtsid viimased. Kuid sügavate metsade ja möötmata soode põue jäid üksikud, kes säilitasid eestlaste paindumatu vaimu ja piiramata vabadustunde. Ei ole 700-aastane pime orjus neid omadusi hävitada suutnud..."

See tõsiasi, et võitsime Vabadussõja, on tunnustuseks meile eestlasile ja on ka reaalseks tunnustuseks meie vahvate esivanemate suurele ajaloole, mis oli nii suur, et teda ei suutnud tumestada aastasadu kestnud orjus-aeg ja mis suutis vaimustada aastasade ning hulkade inim põlvete tagant vahvaid eesti sõjamehi, kes haarasid relvad, et end maksma panna ja mitte lasta vaenlasil häirida maamul-

las puhkavaid sangarlikke esivanemaid põrmude rahu.

Vabariigi 20. aastapäev olgu selleks revisjonipäevaks, millal me reviderime oma hinge ja katsume vastust leida küsimusele, kas me suudame anda kord vaba Eesti iseseisvuse rikkumatult ja puutumatult edasi järgmisele inim põlvele, kadudes ise oma elutöö lõpuleviinutena.

Meie moodustame õigupoolest ehitusmeistrite põlve, kellele ehituseks loovutati vastav materjal 20 aastat tagasi vabastatud isamaa näol. Oleme oma isamaa ajaloo kestes kõige õnnelikumas seisukorras, kuna just meile kui esimesele vabaduses ja iseseisvuse kaitse all kasvanud inim põlvele on saanud osaks kõige suurem au — meie sajandeid orjuses olnud kodumaa ja ta rahvas. Peame viima oma riiki edasi nii palju, kui ta tagasi läks

orirahvana. Ei ole kahtlust, et see töö on raske. On aga endastmõistetav, et meie peame aastakümnetega rohkem loovat tööd tegema, kui tegid seda teised kultuurrahvad, sest vastasel korral ei jõua me sammu pidada vaba ja kultuurilise rahvana teiste samasuguste rahvastega. Siin noored ootab teie töökäsi ehitajakäsi isamaa ja loodab näha teilt samasugust ennastalgavust ja ohvrimeelsust, nagu evis seda Vabadussõja kangelas põlv.

Vabadussõda võideti tuhandete sõjakangelaste vereohvritega ja rahva raskete pingutustega. Meie kui tulevased vaba Eesti iseseisvuse kaitsjad peame valvel olema ja relvi kandma, et vaenlaste väed ei pääseks taas rüüstama meie kodumaad ja ta töökäsi rahvast. Peame kuulutama mühisevaist Taara tammikuist vanade eestlaste jumalate sõnu ja õpetusi, kuidas paremini töötada vaba isamaa kasuks ja heaoluks.

Ja kui kord kutsub isamaa meid oma sõjalipu alla raskel tunnil, siis ei tohi meis olla mingisugust argustunnet, vaid peame eestlasele omase kohusetunde ja ohvrimeelsusega täitma rahva ja isamaa tahet. Ja kui isamaa heakäekäik nõuab ohvreid, isegi kõige väärtuslikuma ohvri — elu —

näol, siis peame olema selleks valmis, sest ilus on surra sõjamehe surma keset lahingumürinat, isamaa ja rahva eest. Ütleb kuskil meie sõjaminester kindral Lill: „Anda oma elu selleks, et järelejäänud võiksid elada rahu ja õnnes — mõeldagu selle ohvri suurusele! Kui väikesed on meie igapäevased mured ja hädad selle kõrval!“ Isamaa ei jäta kunagi oma kangelasi unustusse ja meiegi noored tahame olla kord kangelased, kes võiksid olla eeskujuks järeltulevatele põlvedele.

Ja siis, kui kord oleme ehitanud üles vaba Eesti lisades tema rahvuskultuurilistele aadetele oma püsiva töö ja vaevaga loodud kadumatuid väärtusi, kui oleme truuks jäädes isamaale vajaduse korral võidelnud kangelaslikult vaenlaste vastu kõrgel hoides sinitaeva avarustes tema sinimust-valget rahvuslippu, siis oleme oma kohuse isamaa vastu täitnud.

Oma armastatud riigi 20. aastapäeva puhul töötagem kõigi aegade eesti rahvussangarite hauaküngaste ääres, et jääme truuks nende poolt loodud vaba Eesti iseseisvusele, ja oleme valmis, kui seda nõuab isamaa hüvang, ka ohverdama oma elu isamaa eest.

AINO KÜTTIS,
Riiklik Kolledž

Vana õpetaja

Me hallipäine õpetaja armas,
ta näos pole märgatagi karmust,
vaid valujooni seal
on külluses...

Kui tihti paha teinud talle
ja ehitanud kaitse, valle.

Nüüd kõike heaks
veel teha tahaksin...

Kuid möödunud need ajad
ja ammu koolirajad,
kus vallatusi teha
sai külluses...

Vaid mälestusi koolist
me nooruspõlvest, hoolest
on jäänud järele.

Isamaale

Sind armastan, loodus, sind, isamaa,
su taevast ja merd,
kus eisisad ju valanud verd,
su loomi, su linde, su metsa ja maad,
su punavat koidikut, õnneraad.

Sind armastan loodus, sind, isamaa,
su hõljuvaid põlde, su mägesid ka,
kus rännates rõõmsaks muutub mu
meel,
siis tihti su juurde ma jälle teel.

Veel iial sind vihanud pole ma,
ei iial ma seda ka teha saa.
Su kaitseks ma välja läen, isamaa,
ja tahan, et võimsaks muutud pea sa.

Surm vabaduse eest

Mõisatoa avaras ruumis on sõdurite väsinud rühmad, põrandal õlgedel maas, ootamas uut lahingut. Rin-nus neil tukslemas süda, mis alati võitlusse ihkab, silmades sädeleb rõõm, nähes ees vabadust suurt. Vaenlane tagasi surut on varsti ju Peipsigi taha; igavest priiuse tuld, valmis on süütamas nad.

Korraga kostavad paugud ning kihama hakkavad mehed, kargavad jalule maast, aeg pole magada nüüd. Kramplikult haarates püsse, nad söös-tavad kiiresti välja „Padrunid, gra-naadid, tääk!“ kõmiseb ülema hüüd. Kõik valmis, sammuvad mehed siis võitlusse vaenlase vastu, nooremad, julgemad ees, tundmatut rõõmu täis rind. Pimedus tiheneb, kasvab ning kaugemal põldude taga kohiseb lu-mine mets. Võibolla ootab seal surm. Foonile tekivad kogud ja liiguvad edasi üha. Vaenlaste ahelik see; neid saadab türanni sund „Tuld!“ kõlab korraga käsklus, ning jõekäärul rak-suvad püssid. Eredalt sähvatab leek, leegi sees irtitab surm.

Üksiku puhmaka ääres, seal võitle-

mas nooruke Arno, pidevalt raksatab relv, võitleva nooruri käes. Punaste ridades tekib ju segadus. „Võitlejad, edasi!“ Rabavad püsti end kõik, va-badus tiivustab neid. „Edasi! Tormi-jooks!“ Vaja on ajada vaenlane ära. Vaenlastest esiti üks, ning viimaks jooksevadki kõik.

Vaenlane võidetud, jälle on saa-bunud üürike rahu: pilvedest libiseb lund, siidpehmet, säravat lund. Ük-sinda lõmitab Arno, ei tulista vaen-lasi enam, väsinud raskesti rind, võit-lusest ägedast tal. Vaprasti võidelnud oli, see sangarlik sõdur. Kohused täidet vist kõik, rahuldust vallutan'd rind. Vaiksel, valuta, veri tal niriseb lumisest põuest, värvides punaseks lund. Arnoke langetab laud. Tunneb, kui oleks ta kodus, õnnistaks poju-kest ema. Lapselik naeratus näol. nii tuleb Arnole surm.

Endiselt lendlevad helbed, mis alguses särasid valgel, punaseks muu-tunud nad, rasketeks tortideks saan'd. Langevad kuumale näole ning rinna-le; peidavad valu, kustub viimane leek. ta magab igavest und.

HEINO AHVEN.

Vabaduse süünd

Istun hämaruses
ees avat raamat,
kus lugend ma suuri
sangarlikke töid.

Vaatlen välja läbi akna...

Näen vaid laiu lagendikke,
palistuseks mustav mets.
Vaatlen taevast, tühje tähti —
kuid siis vajub kõik mul ühte,
ma ei näe, ei näe — silmis
virvendab kui valget vahtu,
hajub kõik kui musta uttu...

Äkki! Kas koit?

Ei! see on veretav kuma,
mis tõuseb metsa tagant.
Taamal tuul, sahistab lehti,
pillab maha kauneid tähti.
Tuulispää keerudes
ulgub ja vingub miski.
Kas tapetak's kuski?

Jah, on sõda, on lahing!
Keerutab ägedalt ahing,
langeb tukslevasse lihha.
Punases paistuses mehed,

RKTKool

Kristallklaas

nägudel verine iha
tappa ja matta viha
senise isanda kehha.
Õudselt läigatab kiiver,
sädeleb verine mõök,
tõukeks valmis on tääk,
taustaks kahuri kohutav koim.

Uljalit hõisates torkab mees
täägi puurides lihastes.
Metsikult röögatab ohver
hingitseb vaevu veel veres...

Äkki vaenlased
pagevad paaniliselt
järel kihutav meeste kari —
tume ja must kui surmav vari,
kaugusse kaovad...

Lebab vaikselt kohutav väli,
kus võidutsend surm ja tüli...
Koolnud jäigalt
imestund silmi
ja virildund sui
lebavad veres, kui
vahiks nad pilvi.
Kõrval haavatuid
nägudel piin
keha lõhestand
purustav miin.
Silmis ahastav, meeletu läige
tõuseb kõrist korin
kui surma hääbuv huige...

Tõuseb jälle hulg.
Kiskleb vihaselt penide kari
kui hävitav vari
lakub sooja, imalat verd
ja kaob siis ruttu...

Kuulen orvu vaikset nuttu,
mis vaibub tuulesse, õunasse,
leinalaule laulvasse,
helistades pikka, pikka kannelt...

*

Raskeis valudes, suurtes piinades
sündis vabadus üllas!
Sünniohvriks sangarid,
kes uinuvad mullas.

Nende surematud teod
külvand minu hinge eod!

Patrioot

Ta oli suur patrioot.

Juba väikesena, kui ta oli alles mõneteistkümneaastane poisike, läbistas teda hardusvärinad, kui ta vaatas võimsaid paraade, kuulas sütitavaid kõnesid ja vaimustavaid isamaalaule. Ehk need polnud küll tema isamaa laulud, vaistlikult aimas ta midagi suurt ja vägevat peituvat sõnas isamaa.

„Minust peab saama patrioot,“ lausus ta tasa enesele. Ta ei julgenud seda mõtet kuuldavalt avaldada, sest ta kartis, et teda naerdakse ja öeldakse talle: „Mida sina tead ka sellest. Oled ju alles laps.“

Kuid tuli aeg, kus ta polnud enam laps. Ta pea oli täis suuri mõtteid ja ideid. Tast oli saanud väljapaistev isamaalane. Talle oli usaldatud lahendada tähtsaid ülesandeid. Ta sütitavad kõned tungisid tulinooltena igasse maasoppi, ta ideed vaimustasid kõiki. Ta kavad ja kalkulasioonid olid ilmtingimatult parimad. Temast peeti lugu. Temale vaadati salajase aukartuse ja hirmuga.

„Oo, tema on suur mees. Tema juba suudab midagi,“ sosistati päid kokku pistes. „Tema ühest sõnast piisab, et paisata ümber vanu ja püstitada uusi maailmavaateid.“

„Vaadake, kui palju ordineid tal on — need juba räägivad midagi,“ räägiti, nähes ta rinda tihedalt kaetuna aumärkidega.

„Ei jõua arvata, paljudes seltsides ja organisatsioonides ta on auliige,“ kostis kuskilt.

„Kui tark ta on!“ teadis rääkida keegi.

„Oo — tema on tõesti suurim patrioot,“ oli kõigi ühine otsus.

Ning ühel päeval too patrioot tahtis teada, mida on teinud tema alamaad oma isamaa heaks.

Ta jalutas maal ning nägi talumeest põllul kündvat. Ta läks mehe juurde.

„Mida oled sina teinud head, oma isamaale?“ küsis ta.

„Mina,“ vastas talumees, „olen ta sunnud korralikult oma maksud, olen toitnud ja kasvatanud oma peret ning harinud maad.“

Patrioot noogutas peaga, kuid ei lausunud sõnagi. Eneses ta aga mõtles: „Vähe. Väga vähe.“

Siis küsis ta naiselt, mida tema on teinud head oma isamaale.

„Mina olen sünnitanud lapsi, kes on kaitsnud isamaad, kui seda ähvardas vaenlane.“

„Oleks võinud rohkem,“ mõtles ta endamisi, kuid valjusti lausus ta: „Pole viga.“

„Ja mida sina oled teinud oma isamaale?“ küsis ta noormehelt.

„Mina,“ ajas see rinna ette, „olen tegev kodukaitse organisatsioonis ning mitmes eraühingus ja seltsis.“

„Tubli!“ patsutas patrioot talle õlale. Kuid eneses mõtles: „Ainult sellest on siiski vähe.“

Ta küsitles veel paljusid, kuid ikkagi leidis ta, et keegi pole küllalt head teinud isamaale. Lõpuks astus ta kellegi hallpäise taadi juurde ja küsis selleltki, mida tema on teinud omal pikal elueal isamaa heaks.

„Ah, härra,“ vastas see. „Ei ole ma teinud midagi. Ainult sõnu tegin ja tühja tuult tallasin. Aga ei seisa ju riik ülal sõnadetegemisest. Enne teod, siis sõnad.“

„Aga inimene!“ pidi ta ütleva. „Siis ei ole sa ju juuksekarva-võrdki teinud head isamaale.“ Kuid ta vaikis, vaatas suuril silmil vanamehele otsa ja sõnus vaid: „Ah sõnu — paljaid sõnu tegid?“

„Jah, härra, paljaid sõnu,“ naeratas vanamees süüdlaselt ja vaatas kustuvail silmil kaugusse.

Patrioot seisis kaua aega vait. Viimaks ajas ta enese sirgu, patsutas vanamehele õlale ja sõnas:

„Siis oleme ju kaks ühesugust selli — sina ja mina. Jah — kaks päris ühesugust.“

ILMAR TALVE,
Tapa Gümni.

Suusalaule

1.

Tuuled on tuisanud umbe kõik teed,
valged on künnad ja helgivad mäed.
Jõgi taas külmunud helkivaks keeks,
nüüd suusakeppe meil haaravad käed.

Vastsed on tunded, ja uljalt järsk
mäkke viib tulpinud kõhklejad ^{samm} koos.
Vastsele rõõmule madal on tamm, —
pärimäge me laskume hurjas hoos.

2.

Mind embab legendike helkjäs õhk,
mis virvleb lja sädeleb kiirtekullast.
Mu veres on tõusnud uus
jõu seeme taas puhkenud veremullast!

Nüüd jalgele hoogu ja rinnale tuult,
kõik piinav ja raske jääb maha.

Las' vanad mu kurbused pureda
ei suusateelt vaadata taha!
huult,

3.

Usu korraaks metsa kutset,
jalga kinnita sa suksed, —
värskel lumel rada uus.
Päike oma kulda kallab
üle lagendiku alla,
vaikne õnn on igas puus.

Tunned, õhk on nagu eeter,
jõudu lisab iga meeter,
lumi lendleb nagu vaht.
Need on talve vastsed rõõmud,
õhku haarad uue sõõmu,
suureneb su kopsu maht.
Ees on metsa siniviirud,
rohelus sind neelab kiirul,
oled õnne uljas kütt.
Tunned, et kui unest virgud,
selja tõstad julgelt sirgu,
rinnas kannad tulist sütt!

AARI RUUSE,
Tapa Progümni.

Kodu

Sinise taeva all, paesel pinnal asub
mu kodu, mille sarnast teist maailm
ei ole suuteline mulle andma. Mõtel-
ge — suur, piiramata võimalustega
maailm ei suuda midagi! Üteldakse —
maailm suudab kõik, aga mitte kõik,
sest tal on midagi vähe. Tal on üsna
vähe — armastust, mida mu väikeses
kodus on külluses.

Väikest majakest, kus elavad mu
hõbepäised vanemad ja kus elasin
minagi lapsena, ümbritseb väike latti-
dest aed. Igal kevadel puhkevad pun-
gad ja ronivad mullast tuhanded pu-
tukad. Algab jällegi elu...

Siin olles ma ei teadnud, missugu-
sed on pahed ja nende ohvrid, sest siin
valitses rõõm ja surematu õnn. Ma
unustan nüüdki siia tulles viivuks
maailma ta pahedega.

Maja taga on põllud, kaugemal
mets ja jällegi mets, kuni looklev
maantee lahutab vaikse, rahuliku
metsa ühes tema elanikega käratse-
vast, rahutust linnast.

Kord õpetas lapsena mind ema,
üteldes: „Kui sa kord suurena tahad
minna õnne otsima suurde maailma,
siis tea, et õnne sa sealt ei leia. Õnn
asub su väikeses kodus.“ Siis ma ei
mõistnud neid sõnu, aga nüüd tean,
tunnen seda südames, et need sõnad
olid — suurim tõde. Ei tahaks enam
suurde maailma, kus aina nutavad tu-
handed, aga et ma olen sinna juba
läinud, siis väikest lohutust pean otsi-
ma sõnades: „Inimene ei pea oma
ajalikkude jõudu mitte üksinda oma
maa — ma mõtlen — oma põllu, nii-
du, kraavi või aia eest hoolitsemiseks

ohverdama, vaid iga tubli rahvaliikme kohus on ka oma isamaa, see on, kõigi eestlaste ühise maa heaks töötada.“

See hall majake on mu sünnipaik. Siit saatsid vanemad mind parimate soovidega kooli, siia tulin puhkama, ammutama uut jõudu võitlemiseks. Raske on kõigil, ka mu vanemate elu on täis tööd...

Sageli mõtlen, kust ammutavad nemad selle suure jõu, kust ammutavad kõik teisedki eestlased suurt vastupanu kurjustele, mis igal pool ini-

mesi varitsevad. Üha enam mõtteisse süvenenult hakkab alguses ähmaselt, aeg-ajalt helenedes ilmuma vastus, kuni ta täiesti tõetruult päevavalgele tuleb, kuni huuldeki liiguvad ja sõnad kuuldavale tulevad: „See on eestlaste esiisade väsimatu töötahe, mis meidki edasi veel tänapäev kannab.“

Tahan tänu tuua. Kuid mida ma toon? Kas kulda, pool päikesest või kamaluga hõbedasi tähti? Ei, toon selle, mille saavutan töötades oma väikese kodu ja isamaa heaks. See on — eestlaste vabadus.

Pühendusi suurkirjanik A. H. Tammsaarele

Tall. Tüt. Komm.-gümnn. õpilaste õnnitlussoovid A. H. Tammsaarele
60. sünnipäeva puhul.

Kirjanik, kes on loonud palju head ja ilusat

Juba möödunud on aastaid ja töörohkeid kuid. Olnud hetki nii raskeid ja lootusetuid.

Kuid julgesti edasi!
Mitte kokkuda tagasi!
Nii elutee poolkaare
käänd kirjanik Tammsaare.

Ta palju on saavutand, loonud hääd ja nii ilusat. On igavest jäädvustand meie kunstile parimat.

Lõi tuleks meis sädmeme, andis tõe ja õiguse.
Me toome tall' südame,
oma siiraima sõpruse.

Mees, kes sündis, et mitte iialgi surra

„Mees, kes sündis, et mitte iialgi surra“, nii kirjutas keegi Anton Hansen Tammsaare kohta. Ja tal oli õigus, sest kunst on surematu ja ühes sellega ka tema looja. Kunstnik oma teoseis, olgu sõnas, helis, värvis, annab inimesile oma vaimu ja hinge — ja seda tuleb austada. Tuleb austada neid, kes oskavad anda, sest suurem osa inimesi oskab vaid võtta. Tammsaare on meile midagi andnud. Ta on lisandanud meie kultuurile väärtuslikku, mis ei hävi, mida me iialgi ei unusta. Me püstitasime talle möödunud suvel tema lapsepõlve-
maile avaliku ausamba, aga ta on ise

endale püstitanud jääva mälestussamba, mis on palju kõrgem ja iga-
vene. Selle nimi on „Tõde ja õigus“.

Meie oleme uhked, et evime oma eesti rahva hulgas Tammsaare. Meie, eesti koolinoored, ammutame tema loomingust väärtuslikke mõtteid elu kohta ja oleme tänulikud autorile, lugupeetud juubilarile, kõige selle eest, ja soovime kõigest südamest, et ta veel edaspidigi midagi annaks eesti rahvale, kõrgemale aitaks tõsta eesti kultuuri, et ta veel igavesemaks muudaks oma igavese vaimu.

Selleks talle palju, palju päikeselisi elupäevi!

Õpilaste ajakirjad

Tänapäeva ajalikus maailmas hinnatakse ju väga neid isikuid, kes tegelevad vaimupõllul luuleadra taga, kus ees sörgib kõhn Pegasus (mitte mina). Ja lähtudes sellest vaatepunktist, s. t. et saada võimalikult varakult hinnatavate vaimutegelaste kilda, on meie kooli vanema klassi noorsugu innukalt ronimas mööda okkalist teed kõrguste poole, kus nad arvavad nägevat omi nimesid kuldtähtedega pilvedele kirjutatult.

Nojah! Kõige selle tõenduseks, sest nuidu mind ei usta, olgu teatatud, et meie koolis on koguni kaks ajakirja — üks kooli, teine meie klassi omandus. Too üldine ehk kogu kooli ajakiri ilmub harva, kuus kord või poolteist korda, kuid too teine, jaa...

Psst! Sellest ei tohi kõvasti rääkida, sest see on pörandaalune ja kõrgemale võimule teadmata. Ja kui mu austatud klassikaaslased saavad teada mu patust, et ma sellest asjandusest siin kirjutan, siis langeb mu pea peale sihuke tuha ja laava ja... pilv, nagu vanasti Vesuuvi või Mont Peliivõi, tont teab mis mäelt Pompey või Pariisi (väga võimalik, et ka Pärnu — P tähega algas) linnale. Ning oma kalli naha päästmiseks ma kirjutan varjunime all.

Vanasti ikka oli tolles pörandaaluses lehes „P.-s“ ka proosat, poliitilist ringvaadet, kosjakontor ja palju muud sihukest. Kuid siis ilmus järsku kellegi poolt üks varss — vabandust varss. Ja too tegi revolutsiooni. Järgmised „P.-d“ sisaldasid juba suurel hulgal toredaid värsse õpetajatest, õpilastest

ja... kõigest. Ning maailmatu kuulus „Lugulaul“, mitme pealkirja all, siisult aga tervik. Too lugulaul ilmus osade kaupa, võttes otsast kinni õpetajatest ja lõpetades õpilastega. Praegu on lugulaul üle 100 värssi pikk.

Vaat, sealt saaksid meie tunnustatud ja tunnustamata pedagoogid palju huvitavat ja õpetlikku näha. Kuid, kuri vaim, seda ei tohi neile näidata, sest tagajärjeks võib olla mõnigi tunnistusel erileheküljel kaks „normaali“.

Need luuletused on soneti ja ballaadi vormis, ja ka sihukesi, millel pole vormi, rütmi, riimi ega ka midagi muud. Peale selle on seal küsimusi, nagu seegi: „Mis on suurim vale?“ Jah, te lugejad, arvate muidugi, et see: kui ma keldrist tulen ja laulan laulu: „Ma tulen taevast ülevalt“. Aga teps see nii pole. Suurim vale on see, kui õpilane tuleb tundi ja ütleb, et tal kõik on selgeks õpitud. Selliseid ja teisi pärle võib seal leida küllaldaselt, nii et surnud ja seni suremata kuulused kahvatuvad meie kõrval ja langevad puha põrmu.

Ega see pole kõik. Üks ärksahingeline meessoost õpilane (!) on kogunud need luuletused ja andnud välja kaks annet „Ittuk almanahhi“. Ühel lehepoolel on „Lugulaul“, mis läbib almanahhi otsast lõpuni, teisel lehepoolel aga muud luuletused.

„P“ toimetamine sünnib tunni ajal. Tundide ajal teda loetakse ja toimetatakse, ning 6-nda tunni lõpul on 4–5-leheline ajakiri valmis.

Katsuge niisama teha.

Järgmine number ilmub 15. märtsil

Kaastöö palutakse saata hiljemalt 5. märtsiks

ARMIN VAPRA,
Tall. II Poegl. Gümnn.

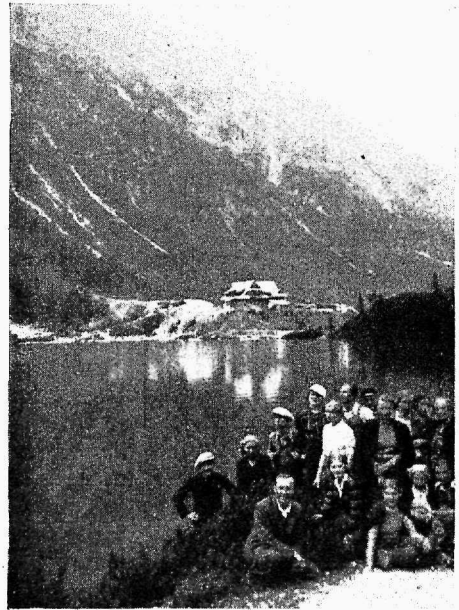
Matkamuljeid Poolast

Tatra mäestik on tuntud mitte ainuüksi Poolas, vaid ka terves Euroopas. Suured paljad massiivsed kaljurahnud sirutavad oma tugevad sakilised harjad taeva poole ja kujutavad endas Tatra paljast, metsikut ilu. Tatra mäestik on kogu oma olemuselt metsik. Kuid see metsik ilu, milles peegeldub Tatra omapära, annab talle võlu ja suure külgetõmbejõu. Tatra on ka palju järvi. Kõige tuntuim neist on Morskie Oko. See järv, mis on Tatra suurim, kehastub enesesse terve selle mäestiku omapära.

Ka meie oma ekskursiooni lõupäevadel Zakopanes otsustasime seda vaatama minna. Siin siis ka paar sõna meie reisuseltskonnast. See koosnes Tallinna koolide õpilasist ja õpetajaist, kokku kakskümmend kaheksa isikut.

Olime juba üle nädala asunud Zakopane lähedal Koscielisko Kyry orus, laagris poola skautide ja gaidide pool. Olime roninud mägedes ja matkanud ümberkaudsetes orgudes, ning nüüd siis otsustasime pikema matka teha.

Hommiku kell seitse asusime teele. Oli selge hommik. Eelmisel õhtul olime tellinud voorimehed ja nüüd asusime troskadesse ja sõit läks Zakopanesse lahti. Sõit kestis üle poole tunni. Sõidu ajal jorutasime laule ja vaatlesime ümbrust, mis alati uut ja huvitavat pakkus. Kella kaheksa paiku olime Zakopanes. Siin valitses elav liiklemine. Läksime siis ekskursioonide väljasõidu punkti. Seal hutasid autod turistidega igasse kaarde. Viimaks tuli järg ka meie kätte. Asusime kahte autosse ja sõit algas. Zakopanest Morskie Oko'sse on 31 km. Tee on väga huvitav. Tee teeb kogu aeg kääre ja auto tungib

Ekskursandid Tatra mäestikus

tugeva pörkega ülespoole. Mõödume paljudest voorimeestest, kellel sama siht. Maastik muutub kogu aeg ja silm tahaks neelata kogu seda ilu, kuid ei jõua kunagi teha. Varsti möödume Tshehhoslovakkia piirist ja 4 km sellest edasi on peatus. Peatume kohiseva mägioja sillal, mida nimetatakse Mickiewicz'i koseks. Siin oli juba ees ka palju inimesi, kes nagu meiegi vaatlesid kohiseva mägioja võimast veemasside mängu. Suure kohinaga tormab see kitsas mägioja üle kaljude ja kivide. Kuid pea asusime jälle autodesse ja sõit jätkus. Mida kõrgemale me tõusime, seda mitmekesisemaks muutus maastik. Nüüd alles nägime selgemini paljaid Tatra kaljumassiive — see oli pilt, mis jääb kauaks püsima mällu. Pea saabus ka meie reisi lõpppunkt. Seda tunnista-

Kuningalossi aias

Esiplaanil Poola skaudid

sid juba suured autode ja voorimeeste hulgad. Astusime autodest ja meile avanes mäestikujärv oma täies ulatuses ja sinises selguses. Morskie Oko tähendab tõlgituna „mere silm“. Tal on ka teine nimetus olemas ja selle väärrib ta ka täie õigusega — kalajärv. Ümber järve viib kitsas kaljune kividega kaetud teerada läbi metsa. Pärast lõunatamist otsustasime tiiru ümber järve teha. Liikusime pikkamööda. Oli ju vaadata palju meelkõitvat. Minu tähelepanu kõitis suure liblika heitlus oma vabaduse pärast, kes vette oli kukkunud ja nüüd enam välja ei saanud. Kalad pidasid teda oma saagiks. Liblika värvirikkad tiivad ei meelitanud kalu mitte oma toredusega, vaid nad tirisid näljase aplusega liblika alla oma sinisesse valdkonda.

Järv on sinine ja läbipaistev. Pikkamisi edasi liikudes jõudsim teisele

poole järve ja seal — üsna järve kaldal oli ka igavest lund. Seisatusime hetkeks. Kuid nüüd hakkasime kõrgemale ronima, et saavutada suuremat lumekogu, mis siin igavesti püsib. Hele suvine päike ei ole suutnud talle midagi teha; ta on ainult põletanud ta kõvaks ja kargeks. Varsti olime oma eesmärgil. Peatusime ja vaatlesime väikese mägioja metsikut voogude vahutavust. Mäest alla tulles tegime matka ümber järve. See tee oli väga huvitav. Teerada oli palistatud puude juurtega ja üle tee tormasid mitu valutavat mägioja. Jõudsim alla orgu ja istusime autosse ning algas sõit tagasi. Heitsin viimase pilgu järvele, mis varsti kadus meie silmist. Tagasisõit toimus kiiresti, kuna see oli allamäge. Kaugele taha oli jäänud järv, mille kaldal veetsime toreda päeva ja millest jäi helge mälestus.

R. S.,
Põlts. Progümn.

Õhtul

Väljas külm ja puud on hämaras,
kõik on vaik, ilm pilvine.
Eemal hirnub hobu kärmas,
nõõ'tab mees, nii tusane.

Õhtu jõuab, päike vaob;
naerusui ta lahkub meist.
Pilvepiiri taha kaob,
jätkub osa tema teist.

Kõikjal valitseb nüüd vaikus,
hauk'mas ainult mõni koer.
Vähe veel ja kõigis paigus
näha pimeduse loor.

On öö.

Ei ühtki tähte pole säramas, isegi kuu on peitu pugenud, helgib ainult nõrk ehavinetus. Valitseb täielik vaikus, ei puhu ükski tuuleõhk, ainult maast kerkiva kaste jahedad pilved on hõljumas.

Häälitsusi ei mingisuguseid. Kõik puhkab ja magab.

Aga ei...!

Sääl liigub ometi üksik tume kogu, rühib pimeduses ligemale. Tungib läbi kerkiva udu ja tekitab enda järel mustendava vao, mis aegamööda uuesti vajub kokku, kerkib kõrgemale ainult üksikuid pilvi. Ta näib liikuvat mööda konarlikku teed, sest tihti komistab ta ja ajuti kobab jalaga õige tee järgi. Hämärus ja udu takistavad õieti teed näha, kuid kõrvale ta siiski ei kaldu, sest teed paistab kummalgi serval kõrge mets musta müürina. Aegajalt seisatub ta, et peletada eemale liiga pääletungivaid öösorre, kes peagu kuulmatult, ainult nõrgalt tiibade sahinale, ristlevad õhus.

Kõrgemale tõuseb udu, ta ulatub võõni ja pikkamisi ülespoole kerkides võib teda peagi sisse hingata. Külma ja karastava..., otsekui külma kümbeluse mõjub udu. Kaob väsimus, kindlamini astub jalga, unikaob silmist ja pilk sunnitud kaugusesse jätkeb teekond.

Üles on tõusnud udu, paistab tee, nüüd selgub ka põhjus, miks komistas õine rändaja nii palju.

See tee... see on ju raudtee. Raudteel kõndides liiprilt liiprile peagu hüpeldes liigub ta edasi.

*

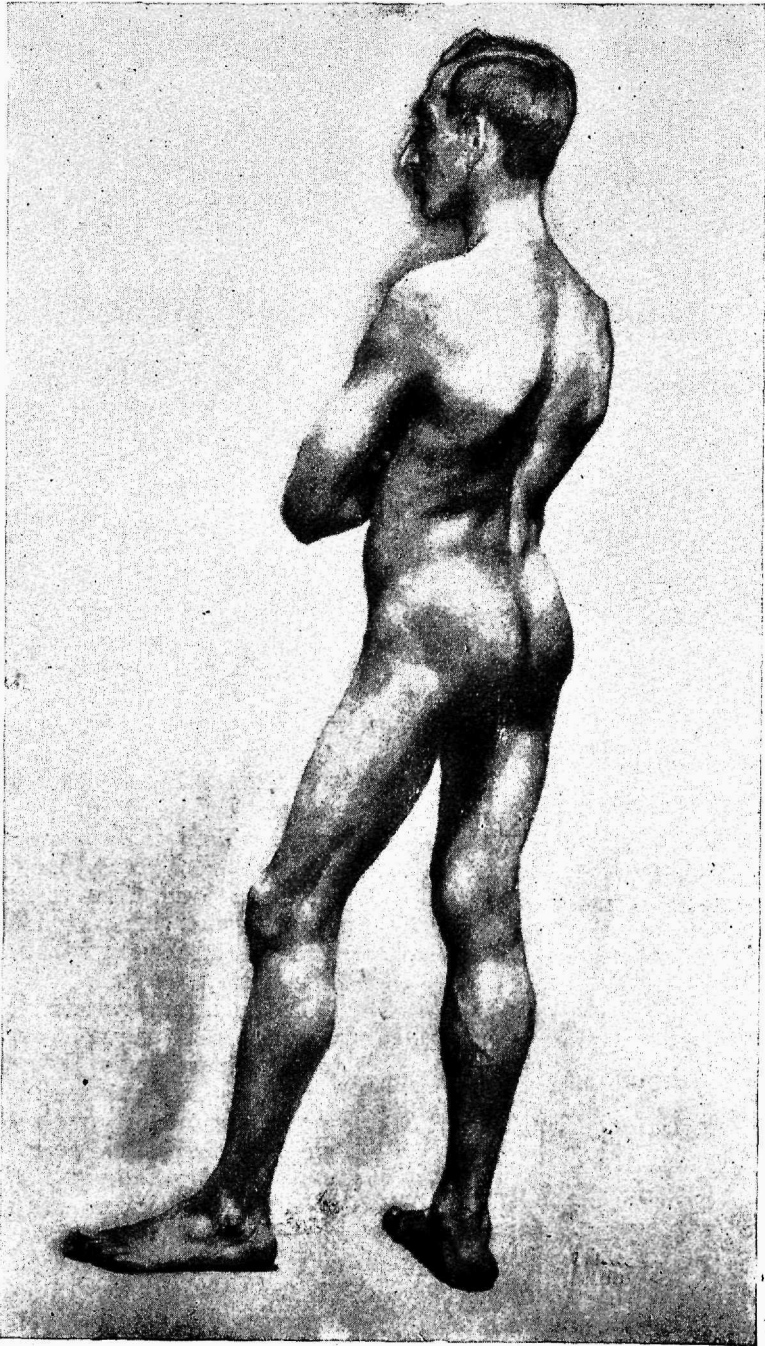
On juba niidetud heina ja väikesi saade ja saokesi kerkib siin ja sääl ja magus värske heina hõng on kõikjal. Maapind sätendab jaaniussikesist kui väikesist helgiheitjaist.

Igale poole on nad roninud, kes rohkem otsa, kes saole, kes roigasaiale, et kõrgemalt paremini silma paista, ja nii ligi meelitada emaseid, et siis koos mööda saata armurikast ööd.

Käidud on palju mööda looklevat raudteed, läbi mitmeist metsadest, mööda mitmeist küladest, mööda jaamadest, peatamata üheski, edasi rühib ta hoolimata tee viletsustest, hoolimata väsimusest, ainus siht on püüda edasi, ikka kaugemale tollest... jah kaugemale.

Tee viib alla künkalt, külgi palistab tume mets, ees valendab lagendik, põllud, majad. Jõgi voolab metsa serval ja sääl... sääl on ju jaam. Jah see on jaam, kuid on see lõppjaam, ei palju on veel kõndida. Läheneb kilomeetritulbale, ikka ligemale talle ja nüüd paistabki üsna selgesti valgel põhjal musti numbreid 43. Kõigest nelikümmend kolm ja sügav ohe tungib rinnust. Varsti on läbi öö ja kõigest 43 armetut kilomeetrit. Uuesti pöörab ta teele, kiiremini püüab ta. Ta peab rohkem jõudma. Rohkem, kuid kas lubab seda jõud. Ikka ühtesoodu klm. klm.-i järele, ei minutitki puhkust, seisatust, ikka vaid rühkimine, edasi, kaugemale.

Üle on antud valguse lamp, õrnalt roosaks lõõb taeva serv, vastmöödunud külas laulis kukk lähenevast hommikust. Valgus suureneb, — üha suureneb, juba seguneb õrnale roosale kollaseid viire, peagi kerkiv ja laienev valgus muutub piimjaks. Ja nüüd hakkab kerkima horisondilt suur kuldaleekiv punane päike kui määratu tulikahju. Loodus ärkab, mets on täis lindude sirinat, lõõritades kiitust tõusevad lood üles. Nõtkuvail jalul liigub edasi meie õine rändaja. Higi pärlendab otsaesisel ja särab tõusvas hommikupäikeses kui kaste, vee-

RRTKool

Akt

redes aegamööda põlvõile, kust kare kuuevarrukas teda pühib. Ei ole just vana meie rändaja, ei ka noor, ja raske on ütelda tema õiget vanust, kuid tema nägu tunnistab raskeid läbielamusi, mure on kündnud sellele noorele näole suuri vagusid, elukibedus on surunud kokku ahtakesed õitsvad huuled. Ta terashallest silmist

aga peegeldub murdmatu tahtejõud, ainult väsimuse loor on langenud neile, üldine, rammetus tahab võimust võtta. Kramplikult hoiab käsi keppi, ekslevalt rändab pilk, otsides sobivat puhkepaika.

On möödunud jälle üks öö täis väsitavat käiku.

KAAREL SÄKK,
Tall. Poegl. Progümn.

Tirool

Ligineme Alpide mäestikule. Algu- ses hakkavad kerkima väiksemad, veel künkasarnased mäed, kuid varsti muutuvad nad suurteks, lumega kaetud mäehiiglasiks.

Mägede vahelistes orgudes on näha külasid. Mõned elumajad on aga nagu kogemata sattunud ka kõrgematele mäehärjadele.

Ühtepuhku vilksatavad mööda tunnelid, helkeks on vagunis pime, siis järsku lõpeb tunnel ja jälle vaatab päike naeratades vaguniaknast sisse.

Kell 11 rong jõuab Itaalia piiripunkti — Brennero. See asub 1375 m kõrgusel.

Passikontroll sünnib vagunis, samuti ka pakkide ja kohvrite järelevaatust tollivalve poolt.

Brennerost edasisõidul avarduvad aegamööda mäed ja reisija näeb enda ees Bolzanot.

Bolzano on provintsilinn umbes 40—45 tuhande elanikuga. Sellest ajast saadik, kui ma siin viimati olin, s. o. 6 aasta jooksul on ta tublisti kasvanud.

Tema kõrval asuv endine kuurort Gries on temaga peagu kokku liitunud. On rajatud ka otsetee Bolzanost Griesi. Kuid ravikülalisi ei ole siin peagu enam näha, vanasti aga viibis neid siin kaunis suurel hulgal.

*

Vastandina Griesile on Meran praegu veel suureks kuurort-aedlinnaks.

Tirool talvel

Meran asub, võib ütelda, mägede kallas — ta on piiratud igalt poolt tihedalt mägedega. Ta on Bolzanost kõrgemal: 323 m kõrgusel Bolzano 265 m vastu.

Merani ligidal, asub ka vanaaegne nn. Tirooli loss, kus vanasti elasid Tirooli vürstid ehk valitsejad. Siin elas ka kuulus Tirooli kuninganna

Õpilane K. Säck Tirolis pühakuju vaatlemas

Margarethe Maullasch (Margarete Suutasku), keda nii hüüti tema suure ja inetu suu pärast. Kahjuks on aga suurem osa lossi sisse langenud.

Üldse asub Merani ligidal teisigi losse, nagu S. Zeno, üsna Merani külje all. Ta on huvitav selle poolest, et ta asub suure kalju otsas, mille all voolab kärestikune Pässera jõgi.

Praegu, s. o. veebruari algul on Meranis veel vähe ravikülalisi. Suur hooaeg on siin veebruari lõpust kuni juuni alguseni. Siis katkeb ta, sest suvel

on Meranis väljakannatamatult palav, ja algab jälle septembri algul, kestes nüüd poole novembrini.

Meranis ja tema eeslinnades Maia-Altas ja Maia-Bassas asuvad peagu igal sammul pansionid ja hotellid. Suurem osa Merani elanikest elatub ju end ravikülalistelt saadavast tulust.

Üldiselt võib mägede kohta ütelda, et lühemat aega mägedes viibides, võib see pakkuda lõbu, kuid lõpuks hakkad igatsema kohta, kus mäed ei varja su eest vaatepiiri.

R. LUIKE,
Valga Progümn.

Rändajad

Elu on üürrike, oh rändaja sul,
Paremat pakkuda püüa!
Õilsamad teod, eeskujuks on need,
Noortele võitluse möllus.

Elu on võitlus,
Sa võitlema pead!
Kõrgemaid ideaale enda ette sa
[sead,
Nendega võitlust sa jätkama
[pead.

Rändajad oleme, nendeks me jääme,
Eluteed nõnda me tallata saame,
Suuremaid radu ja õgemaid sihte,
Eeskujuks teil, noored, me a'ame!

RAHULA PÄRN

Väikesele vennale

Mu mõtted jälle sinna kist,
kus kõrged, sahisevad puud
teed taeva poole alanud
ja seisab sirgelt raudne rist.

Mu väike velle sinna maet,
kus pärgadesse peidet kalm
on kõrgeks kuhjaks üles aet.
Raudristil seisab piiblisalm.

Tal viimset unelaulu sääl
nii nukralt pärnad laulavad,
nii kurvalt sahisevad nad,
kui oleks ära nutet hääl.

Ja aastaid seisnud ristas raud
ta kalmupäitsis kurvana:
— noor elu röövit surmaga
ning asemeks on saanud haud.

ENRIK ILMRE,
Valga Kaub.-k.

Juhtumus koolipõlvest

Päike oli juba loojenenud ja kogu õhtutaevas leegitses apelsinikollase mahlakusega, nagu oleks tõepoolest mõni hea haldjas noid pilvi ja taevastina apelsiniga võidnud. Mahedalt hajuks see hämarduvasse ilma ja segunes seal sügislooduse kuldse kuuega võrratuks värvide-harmoniaks.

Läbi pisikese akna hiilis see Saarde lesknaise väikesesse tuppa ning värvis vana soemüüri müütiliselt õrnroosaks. Vana Reet lebas juba mitmendat päeva haigena voodis. Ta ainuke poeg, kes oli hädavaevalt kevadel lõpetanud algkooli, viibis tegevusetult kodus. Millise andumusega oli ema tema eest hoolitsenud! Oli talle hoidnud kõik paremad palad omast nappist toidutagavarast, lootusega, et kui ta ükskord sirgub, eks ta siis tasu selle tuhandekordselt. Kuid need lootused olid teda valusasti petnud, sest juba nüüd ilmses, et ta poeg Arno ei väärinud üht sajandikkugi sellest ennastohverdavast hoolest ja vaevast, millega ta oli teda üles kasvatanud. Isegi nüüd, mil ta lamas haigena voodis, ei hoolitsenud keegi ta eest.

Ta silmad täitusid vargsi pisaratega, silmitsedes poega, kes soemüüri ääres järil saapaid jalga pani. „Arnold, ära mine hulkuma,“ keelas ta hädiselt, „mu tervis on väga halb!...“ „Kas mina siis mõni arst olen. Päev otsa olen isegi toas olnud. Nüüd tahan natuke meelt lahutama minna!“

„Kas sa minu pärast ei või üks kord minemata jätta? Ma olen sinu eest küllalt hoolitsenud!...“

Kuid Arno ei pannud seda tähelegi. „Ma olen oma sõpradele sõna annud,“ väitis ta. „Ja kuidas võin ma minemata jätta? Nad peavad mind argpüksiks!“

„Küll sa ükskord saad tundma vajadust ema järele, kuid siis ei ole enam teda sul. Mine pealegi, jõuan ma sinuga niipalju sõdida. Eks maailm õpeta...!“

Nende sõnade järele sulges südametu poeg ukse ja läks, jättes haige ema üksinda koju. Ilm oli juba pimenenud. Taevas oli ühtlaselt tumehall, kus sirasid lugematud tähed nagu teemantkiivid hiiglasuures sõles. Ta tõmbas palitukrae üles, sest jahe tuul puhus otse vastu, ja suundas sammud üle küntud kesa küla poole.

Varsti ta jõudis pärale. Liiga vara juurde poogitud täismehelikkus ei sobinud tema-ealisele, ning ta süda hakkas seepärast metsikult peksma, kui ta lähenes tollele väikesele aiamaiale, kus leiavadki aset igal ööl ümberkaudsete kangete meeste olen-gud. Kuid ta astus siiski kõhklematult sisse ning lahked tervitused lubasid vähikulgi järeldada nende ühtekuuluvust...

„Tead, Arno, täna on meil alles lõbus õhtu. Olid kange mees, et tulid. Mis seal eide selja tagagi alati vah-tida!“ ennustas talle Alliku Priidu.

„Eit ei tahtnud mind küll kuidagi lasta, aga ma siiski tulin!“

„See on tubli sinust!“ kiitis see teda. „Kuid kuula nüüd: Kandiku Juss ja paar teist Ülenurme poissi on toonud siia ühe tüdruku. Piltilus laps kohe, praegu seal teises toas. Ma ei salli, et selline poiss nagu Juss nii süütu lapse mängu on võtnud. Päästame ta! Teeme talle selgeks, missuguses hädaohus ta viibib... Sina, ke-na poiss saad sellega hiilgavalt toime. Teised muidugi pooldavad seda ja mida Juss sulle ikka üksinda teha saab!“ —

RKTKool

Reklaamplakat

„Olen nõus,“ sosistas kaastundlikult Arno, „Kuid vii mind nüüd kohe tema juurde!“...

See oli Tedersoo Virve, jõukate vanemate laps, linnast. Ta graatsiline kuju lubas järeldada heatahtlikkust ja kainust, mispärast ta sugugi ei sobinud sellisesse rumalustest täitunud ümbrusesse...

Arnold tuli oma ülesandega üsna hästi toime, sest Virve aimas juba isegi, missugune hädaoht teda varitseb. Nagu näha, ei olnud ta sugugi halva iseloomuga poiss, vaid ulakus ja nooruse ettemõtlematus oli ta meeli

pimestanud. Kuid see oli nüüd tõesti haihtunud. Ta enam ei ihaldanud oma mälestuste leksikonis näha rumalusi. Need muutusid äkki nii vastikuks, et ta hülgas isegi omad endised sõbrad.

See pööre algas juba siis, kui Priidu talle salakavala muigega oli avaldanud tolle tüdruku loo. Kuid õige suuna sellele andis alles Virve abivajav, lapselik vaade. — Maksku mis maksab, aga ta juhib ta siit mängupõrgust salaukse kaudu välja.

Nad hiilisid kikivarvul pimedasse koridori. Kuid mis nüüd? — Keegi

haaras neid. Virve kiljatas läbilõikavalt, mistõttu tal õnnestuski lahti rabelda ja põgeneda. Aga Arnot hoiti nagu tangide vahel. Enne kui teised jõudsid vahele, lamas ta juba sinisekspeksetuna maas. Ükski ei teadnud, millest see vahejuhtum oli tekkinud. Nad nägid Jussi joobnuna seismas, käes pooleks murtud kepp.

„Tema, sitikas,“ hakkas see viimaks kõnelema, „topib oma nina igasse paika. Peab mind mõneks seakarjaseks, või! — Priidu, sa kallid sõber, ma ei tea, kuidas pean sind selle eest küll tänama!“ ...

Arno toibus pikkamööda. Majahoidja ajas ta koju. Ah, kui nõrk ta oli. Kuidagi ei jaksanud ta kõndida, kuid see ei tähendanud veel midagi, sest ta ei suulnud enam kauem siin viibida. See salakaval Priidu oli nüüd päevakangelane. Kuid mis see temasse puutus. Ta tundis jälkust, mõeldes nendele. Ta tahtis ainult kiiremini koju jõuda, et oma haiget emakest saaks lohutada.

Arno tajus, kuidas jalad muutusid üha nõrgemaks. Väga vaevaliselt jõudis ta edasi. Ah, kui hea oleks siinsamas puhata. Istuda. maha kuskile puu najale ja vaadata üksisilmi sinna sügavasse taevasse, kus säravad tuhanded tähed nagu hiigellinna elektrituled. Talle paistis, et ta ei kõnnigi maad mööda, vaid õhus, ja tema all mõõtmatus sügavuses asub üks hiigellinn. Kuid sealsamas ta ihkas taas koju. Sealt juba vilgubki tuleke,

mis põleb haige ema laual, juhatahes talle õiget teed. — Kui jõuan veel pool tundi vastu panna väsimusele, siis olengi kodus, rõõmustas ta.

Viimaks ta jõudis õueväravale. Seal ongi toauks. Veel paar sammu ja ta on päral. Nüüd ta haaras juba ukseraua järele, lõngutas seda, kui kuulis, kuidas ema tuli ust avama. Nüüd avanes pikkamööda uks.

Ometi ta jõudis oma voodini ja viskus jõuetult sinna...

Ta ei kuulnudki enam seda, kuidas ema karjatas tema kriimustatud nägu ja katkirebitud riideid nähes. Nuuksudes tõi ta külma vett ja hakkas sellega poja nägu pesema. Viimaks avas see silmad, vaatas kohkunult ümberringi, kuid rahunes varsti. „Ema...!“ sosistas ta siis. „Emake, ära tule voodist välja, oled ju haige... Minuga ei ole midagi juhtunud... Kukkusin ainult... Ega ma teinekord enam ei lähe kodust ära... Talitan nüüd alati sinu meele järgi!“... Siis ta sulges taas silmad ja vaibus tõelikku, kosutavasse unne...

Ema aga seisis kaua veel voodi juures, silmitsedes mõtlikult teda. Silmad täitusid tal sealjuures pisaratega, mis veeresid lambitule valgel nagu kristallid rinnale. Need olid magusad rõõmupisarad, mis ei tahtnud nii pea lõppeda, sest ta poja juures oli leidnud aset täielik uuestisünd. Elu ise õpetab igaühte, mida varem, seda parem...

J. PAULSON,
J. Westh. Güm. n.

Argipäeva hommik

On varahommikul — kõik veel alles
[tumm,
vaid turuvankreid sõidab täiel valul
ja pikkamööda algab siin-seal elu-
[samm,
ja vaad'ke — poodnik juba jalul. —

Läeb poodi teenija — see meil on
[pruuk,
et hommikul sai laual, selleks pagar,
kel avaneb vast praegu alles luuk,
öö läbi teinud tööd mees nii „agar“!—

AJUSPORT

RAIVO RAIDLA

Vabaduspäeva mõistatus nr. 10

1, 1, 2, 3, 4 — 2, 5 — 2, 1, 4, 2, 5, 6 — 7, 8, 8, 3, 9, 2, 10, 4, 11, 11, 5 — 3, 9, 7, 1, 12, 4, 11, 9 — 7, 13, 12, 1, 7 — 11, 9, 2 — 2, 5 — 12, 5, 14, 5, 7, 3 — 15, 5 — 4, 2, 1, 2, 1, 4, 2, 12, 5, 7, 3 — 8, 16, 5 — 2, 5, 5, 3, 9, 2, 3 — 12, 17, 4, 6 — 16, 13, 13, 10, 5, 3, 5 — 15, 5 — 15, 9, 18, 3, 4, 6, 5 — 5, 2, 9 — 1, 18, 4, 3, 5, 16, 5 — 8, 16, 5 — 11, 8, 6, 9 — 11, 9, 2 — 11, 8, 10, 6 — 15, 5 — 17, 4, 19, 9, 2 — 12, 5, 7, 4, 3, 2, 1, 11, 2 — 1, 3 — 8, 7, 7, 5 — 12, 13, 13, 10, 4, 7, 4, 2, 1, 11, 2 — 7, 4, 4, 11, 16, 1, 11, 2 — 11, 9, 7, 3, 9, 9, 10, 10, 5, 18, 12, 5, 2, 3, 1 — 20, 1, 10, 1, 2 — 11, 17, 4, 11 — 11, 8, 6, 9, 16, 5, 5 — 20, 8, 15, 5, 6 — 15, 5 — 3, 21, 3, 10, 1, 6 — 21, 18, 4, 22, 1, 19, 1, 16 — 11, 9, 4 — 21, 11, 2 — 16, 1, 1, 2 — 11, 8, 6, 9, 16, 5, 5 — 1, 18, 4, 3, 5, 16, 4, 2, 1 — 20, 21, 18, 5, 2 — 3, 23, 23, 2.

Lahenduse võti.

1. 1, 1, 2, 3, 4 — 12, 5, 14, 5, 10,

4, 4, 19, 4 — 2, 21, 22, 22, 4, 20, 13, 1, 12 = 24. veebruar.

2. 1, 2, 4, 22, 6, 9, 2, 7, 4, 11 — 10, 5, 18, 12, 5, 12, 5, 14, 5, 10, 4, 4, 11 = Eesti riigikord.

3. 1, 11, 2, 3, 10, 23, 16 = Soome vabatahtlike juht Eesti Vabadussõjas.

4. 14, 5, 7, 3, 4 — 16, 5, 5, 11, 5, 4, 3, 2, 1 = Eesti vaenlane Vabadussõjas.

5. 3, 17, 9, 2, 1, 12 — 10, 5, 18, 12, 5, 2 = J. Kärneri romaan.

6. 11, 8, 7, 16, 5, 2 — 11, 8, 16, 20, 5, 22, 4, 4 = Dramatiseering ühest Vabadussõda käsitlevast romaanist.

7. 15, 5, 5, 22 — 20, 8, 2, 11, 5 = Eesti poliitik, surnud.

Lahenduse tulemuseks on tsitaat Eesti riikliku iseseisvuse väljakuulutamise aktist. „Manifest kõigile Eestimaa rahvastele.“

IVI TOOMARU,

Kirjandusmõistatus nr. 11

5, 11, 19 — 14, 13 — 13, 21, 16, 20, 8, 3, 5 — 10, 5, 7, 1, 10, 14, 5, 10, 8, 19, 3, 19, 3, 5 — 9, 1 — 15, 8, 10, 10, 1, 12, 8, 17, 8 — 5, 7, 8, 18, 1, 18,

19, 3 — 16, 1, 10, 19, 10, 5, 17, 18, 5 — 10, 23, 17, 8, 12, 19, 17 — 13, 5, 13, 3, 5, 17 — 14, 18, 17, 8, 2 — 20, 1, 16, 9, 19, 15, 1, 8, 10, 1 — 12, 22, 18, 5

— 9, 1 — 13, 5, 8, 17 — 1, 17, 19, 20, 1,
3 — 10, 8, 16, 6, 5, 3, 5 — 19, 13, 8,
17, 18, 19, 17, 5, 3.

Lahendusvõti:

1) 12, 1, 24, 2, 5, 18, 7 = W. Shakespeari draama.

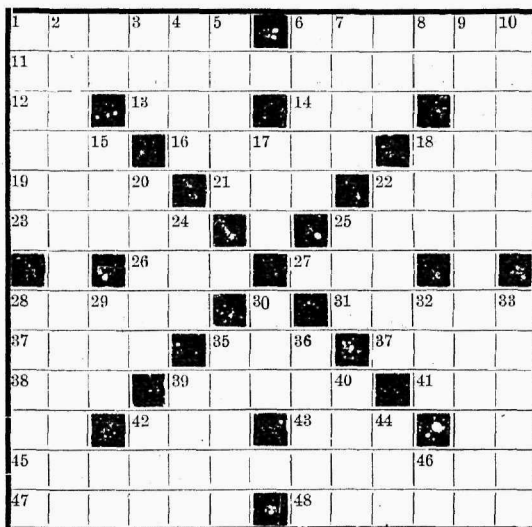
2) 7, 5, 16, 13, 1, 13, 8 = Victor Hugo näidend.

3) 17, 1, 11, 1, 12, 2, 14 = G. Flauberti meistriteos.

4) 22, 19, 13, 1, 15, 19, 19 = John Galsworthy teos.

FRED KOPPEL,
V.-Maarja Ühisgümni.

Ristsõnad nr. 12

Paremale: 1. Linn Indias. 6. autu, alatu, inglise keeles. 11. Õnnetuse läbi lahkunud Euroopa monarh. 12. Noot. 13. Tera. 14. Kella hääliitus. 16. Elund. 18. Naise nimi. 19. On terviseks. 21. Kergemetalli tööstus Eestis. 22. Orduaegne maksunõudja. 23. Elektrivoolu allikas. 25. Suppi. 26. Valu väljendus. 27. Jook. 28. Kerge lugemispaala. 31. Ühe eesti ajalehe hinnata kaasanne. 34. Armastuse jumal. 35. Küsimus. 37. Kõmutekitanud naisnimi Eestis. 38. Kolmikkonsonant. 39. Eesti koolide peainspektor. 41. Küsimus. 43. Nina, vene keeles. 45. Mika Valtari teos. 47. Mitteametlik asi. 48. Värv.

5) 23, 11, 5, 17, 18, 22, 19, 17, 12, 8, 13, 5 = L. Tolstoi suurteos.

6) 9, 21, 21, 11, 8, 19, 17, 18, 8, 10 = J. V. Jensen'i teos.

7) 20, 1, 6, 1 — 20, 8, 11, 5, 18, 17, 19, 17 = E. F. Sillanpää teos.

8) 10, 1, 13, 6, 16, 19, 3 = G. Hauptmanni näidend.

Lahenduse tulemuseks tsitaat O. Wilde romaanist „Dorian Gray portree.“

Alla: 1. Surnud Eesti poliitika-mees. 2. Valitseja ajaloost. 3. Eesti endine minister. 4. Meesnimi. 5. Lähe. 6. Truu. 7. Puu osa. 8. Hüüe. 9. Pahameel. 10. Sõudevõistlus. 15. Eesti maadleja. 17. ...Lussac, kuulus loodusteadlane. 18. Tänav Tartus. 20. Eesti professor. 22. Venepärane naise nimi. 24. Saksakeelne artikkel. 28. Märja. 29. Signaal merel. 30. Eesti helilooja. 32. Nõu. 33. Vaikne. 35. Järv Eestis. 36. Trigon. termin. 39. Egiptuse üsundi püha loom. 40. Võta naine! 42. Papagoide liik. 44. Matemaatiline lühend. 46. Imestushüüe.

Silpide-kast nr. 13

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
18.						8.
17.						9.
16.	15.	14.	13.	12.	11.	10.

1—2. Teener. 2—3. Alev Harjumaal. 3—4. Iisaki naise Rebeka vend. 4—5. Keelpill. 5—6. Omaaegne moodne mäng. 6—7. Tüütav mõttetü kõne. 7—8. Meteoroloogiline nähtus. 8—9. Sangar. 9—10. Kurjategija. 10—11. Apostel. 11—12. Meesnimi. 12—13. Maks. 13—14. Kelm. 14—15. Peruu pealinn. 15—16. Peategelane Aino Kalde näidendist. 16—17. Purres. 17—18. Kreekakeelne täht. 18—i. Hoone kandvaid osi.

Mõistatus nr. 14

Kas tunnete eestlaste laule?

Leidke puuduvad osad antud luuletustele ja nende luuletuste autorid!

1, 2, 3, 4 — 5, 6, 7 — 8, 8, 9, 10, 11 — 12, 8, 10, 5, 13, 7, 14 — 15, 16, 6 — 5, 9, 1, 7, 14 — 17, 18, 3 — 14, 2, 11 — 15, 16, 14 — 24, 7, 25, 12, 11, 19, 2, 6, 10, 5, 25 — 20, 21, 18, 13, 3, 10, 6 — 1, 11 — 4, 5, 20, 25, 2, 22 — 23, 17, 17, 24, 25, 3, 1, 11.

(48, 29, 17, 46, 39, 44, 48, 50.)

1. Su — 20, 21, 26, 27, 28, 1, 5, 28 — 20, 8, 3, 29, 2, 14, 11 — kullast, su — 30, 26, 31, 32, 12 — 32, 31 — 13, 33, 34, 32, 35 — ja su mul 4, 7, 32, 35.

(43, 44, 45, 46, 47, 34, 9.)

2. 15, 16, 14 — 20, 30, 26, 23, 28, 18, 19, 33 — 29, 17, 26, 6, 32, 34, 37 — 35, 36 — 29, 36, 38, 39, 36, 38 — 40, 38, 31 — 40, 22, 28, 10, 33, 37 — sääl on mu armas kodumaa, mis kallim mulle kullasta.

(1, 48, 46, 20, 20.)

3. ... — 35, 28, 26, 36, 41 — 30, 40, 42, 34 — 35, 28, 32, 28—38, 28, 31, 38, 39, 49 — 35, 49, 32, 36 — 29, 5, 41, 41, 33, 38, 35 — 29, 30, 48, 40, 32, 35, 49 — et ei sind mu kõige kallim, lauluga ma tülita.

(49, 45, 45, 50 — 43, 49, 49, 47, 49.)

He-Ke.

Mõistatuste õigeid lahendusi

Jõulumõistatuse nr. 4 kohta saatsid õiged lahendused: Helmi Odrats, Raissa Meltsaar, Miidia Teesalu, Linda Meiel, Marta

Kumm, Juhannes Kaarelson, Elga Andressoo, Irene Meier ja A. Mant Põltsamaalt; Karl Pervik, Elvi Einila ja Hellen Kägu

Rakverest; Voldemar Viru ja J. Karu Viljandist; Karl Sults ja Valter Mändmets Valgast; Valter Rammul ja Ludvig Raudsepp Võrust; Harry Tõnisson Türist; K. Reitel Tapalt; Ago Kama Paidest ja E. Tomson Raplast.

K. Jaakson Pärnust lahendas õigesti mõistatused nr. 4, 5 ja 6.

Kirjandusmõistatuse nr. 7 kohta saatsid õiged lahendused: Ülo

Jürman Põltsamaalt; Kalju Lepaste ja V. Kaldma Võrust; L. Reio Tallinnast; Helmut Joonuks Väike-Maarjast; Ralf Tulit Kuussaarest ja E. Tomson Raplast.

Mõistatused nr. 7, 8 ja 9 lahendasid Irene Meier, M. Kumm, Arkadi Mant, Ants Sammel ja Miidia Teesalu Põltsamaalt.

Kõigile lahendajaile saadeti kingid Vabaduspäevaks.

Toimetaja H. Kerv.

Malenurk

ÜLESANNE NR. 5.

Koostanud A. Vitver (I—III auhind Müncheni probleemiturniiril).

Valged: Kd8, Vc6 ja f1, Re6 ja f4, Ob7 ja b8, Eb6, c5, c7, d7, f2, g4 ja h3.

Mustad: Kf3, Of8 ja h7, Rc2, Eb4, c4 ja e7.

Valged algavad ja kaotavad kolme käiguga.

PARTII NR. 3.

Mängitud Tallinna Koolinoorsoo meistriturniiril jaanuaris k. a.

Itaalia avang.

1. e2—e4;	e7—e5
2. Rg1—f3;	Rb8—c6;
3. Of1—c4;	Of8—c5;
4. c2—c3;	Rg8—f6;
5. d2—d4;	e5:d4;
6. c3:d4;	Oc5—b4+
7. Oc1—b2;	Rf6:e4?

Siin must tegi vea, kuid valge jättis selle kasutamata ja kaotas etturi!

8. 0—0;	d7—d5;
9. Vf1—e1;	0—0;
10. Oc4—d3;	Re4:d2;
12. Ld1:d2;	f7—f6?!
13. Ld2—c2;	g7—g6?!
14. Od3:g6!;	h7:g6;
15. Lc2:g6+;	Kg8—h8;

viik.

See partii on Tallinna koolinoorte maletaseme kujukaks ja huvitavaks näiteks.

*

11. jaanuaril k. a. algas Tallinna koolinoorsoo male meistriturniir.

Võistlus korraldatakse kahes grupis á 20 võistlejat ja lõpeb 23. veebruaril piduliku aktusega.

Praegusel võistlusel peetakse favoriitideks: I grupis — Rosenfeldt, L. Braschinsky, Vanak ja Tõrv. II grupis — Elango, Utuste, Kleement, Raudsin ja Martinson.

Pole aga võimatu, et ükski eelnimetatuist ei saavuta meitsritiitlit, kuna teised võistlejad pole mitte sugugi nõrgemad.

MALE TALLINNA KOOLIDES

G. Adolfi g. puudub vastav male-ring, kuid malelise tegevuse eest hoolitsevad klassid eraldi ja kultuuriring „Koit“.

Kooli meistriks tulid — gümnaasiümide grupis Laas ja keskkoolide grupis Utuste. Teisteks paremateks osutsid Kask ja Rooni.

Maletajate „kirstunaelaks“ osutsid aga kaotused Tehnika-g.-ile +2¹/₂—7¹/₂ ja Juudi g.-ile +1—7. Suurte kaotuste põhjustajaks oli aga kindla juhi puudumine ja meeskonnas mängisid seetõttu kooli nõrgemad.

Loodame aga nende maletajaile parimat edu tulevikus!

Maleringid Eesti koolides, saatke teateid ja kirjeldusi oma tegevusest aadressil:

H. KERV, Sakala 51, Tallinn

RINGVAADE

L. TANGSOO,
Tõrva Gümnn.

Õpilaste isetegevus Tõrvas

Õpilaste isetegevus väljaspool tegelikku koolitööd on nagu kehastuseks neile püüdeile ja soovidele, mida evib õpilaskonna energilisim ja kõrgeleulisim osa, sest eks ole ju tegutsemine õpilasorganisatsioones ka teatavaks eelkooliks enne eluvõitlust.

Tõrvagi gümnaasium tahab anda tõsielule tublisid ja väärtuslikke kodanikke, ning seda taotlevad õpilasorganisatsioonid üks väiksemal, teine suuremal määral.

Vanimaks õpilasorganisatsiooniks koolis on Karskursing, mille asutamisest on möödunud juba ligi 13 aastat. Nimelt pandi alus ringile 1925. a. kevadel, millal ta ainsa koolis töötava ringina hakkas viljelema kõiki alasid, nagu spordi, ajakirja, kirjanduse, teelaua jne. alasid. Neist paljudest tegevusaladest olenedes aga tekkisid igasugused lahkeliid, mis kestsid kuni 1934. a., mil likvideeriti kõik alad, jäeti ainult kooperatiiv. Sest ajast peale algas ringi tegevuses viljakam periood, mil korraldati hulk referaate, huviõhtuid, ajakirja „Valje“ väljaandmist jne. Ringi juhtideks on olnud mitmed juba ülemaaliselt tunnustatud karsklased, nagu Ed. Treu-Laugaste jt. Tänavu on aga ringi ülesandeks mitmete huviõhtute korraldamine, karskuseksamite andmine jne., kuna praegu on käimas ringi korraldusel maleturniir koolimeistri nimele ja pidevalt antakse välja seinalehte „Mürsk“. Ringi liikmete arv praegu 35. Ringi juhüib juhatus, kuhu kuuluvad: A. Allmann (esimees), V. Kalme (abiesim.), L. Tangsoo (sekret.), H. Tõnisson (abisekret.) ja L. Puusepp (laekur) ja ringi hooldaja õpet. A. Hermann.

Teiseks vanimaks ringiks on koolis Spordiring, mille korraldusel peetakse igaaastased traditsioonilised kooli spordivõistlused. Ringi 1938. a. tegevuskavas on ette

nähtud suusavõistluste, korv- ja käsipallivõistluste, kergejõustikuvõistluste ning ujumiskursuste korraldamine. Ringil liikmeid praegu 65 ja ringi juhüib 5-liikmeline juhatus: V. Madissoo (esim.), V. Kalme (abiesim.), H. Tõnisson (laekur), A. Aedma (sekr.) ja H. Piirsalu (abisekret.). Ei saa ka mainimata jätta n. ü. ringi tegelikku juhti, kelleks on ringi hooldaja õpet. H. Nugis.

Noorimaks, kuid elujõulisemaks ringiks koolis on Kirjandusring, mis asutati 1937. aasta jaanuaris. Möödunud aasta tegevusest tähtsamat oli soome keele kursuste korraldamine õpet. I. Org-Tultsi juhatusel, huviõhtu O. Lutsu 50. a. sünnipäeva puhul, referaat „Keeleuendus ja noored“ L. Tangsoolt, üldsisuline huviõhtu, milles kanti ette ringi liikmeid dramatiseeritud O. Lutsu „Võidulaenu pilet“ jne. Tänavuses tegevuskavas on ette nähtud ringi ajakirja väljaandmine (on juba ilmunudki 1 number „Tarmu“ nime all), mitmesuguste referaatõhtute korraldamine kirjanduslikel ja keelelisil teemadel, huviõhtud (näit. Tammsaare 60. a. sünnipäeva puhul jne.), soome keele kursuste jätkamine jne. Ringil praegu liikmeid 87. Ringi tegevuse juhtijaks ja selle suuna määrajaks on juhatus: L. Tangsoo (esim.), J. Tammark (abiesim.), L. Nõmm-salu (sekr.), A. Piirsalu (abisekret.) ja A. Aedma (laekur) ringi hooldaja õpet. I. Org-Tultsi kaastegevusel.

Poolametliku organisatsioonina tegutseb Ajaloo-filosoofia praktikum, mida juhüib õpil. L. Tangsoo, kuna õpetajana töötab täie hingega kaasa organisatsioonis ajalooõpetaja prl. Mari Kull. Praktikum ülesandeks on referaatõhtute korraldamine ajaloolis-filosoofilistel teemadel. Möödunud õppeaasta tegevusest tähtsamat: referaat —

RKTKool

Keraamika

„Napoleon“, „Kuidas kaitses muistne eestlane oma kodu“, asjasthuvitatud õpilaste omavahelisi koosviibimisi (arvult 10), ankeet õpilastele jne. jne. Tänavuaastane tegevus on olnud eriti viljakas — referaadid „Baruch Spinoza“ Ferd. Johansonilt, „Kapitalism majanduskorrana“ — Rich. Konzelt, Lilli Nõmmsalu ja Linda Kanarbiku ühine referaat kodukultuuri üle, „Giordano Bruno“ — L. Tangsoolt jne. Tegevuskavas referaadid — „Demokraatia“, „Ühistegevus“, „Joh. Köhler“ jt.

Isamaalise kasvatusel alal tegutsevad kodutütred, noorkotkad ja gaidid. Kodutütred täiendavad omi kogemusi toitude valmistamise alal praktilisel toitluskursusil jne. jne. Oma rühma esindati möödunud aastal väljaspool kooli isegi Tallinna lipupäeval ja Võsu suvekodus. Kodutütarde arv 31 ja juhtideks on õpil. L. Ploom ning õpet. L. Siider.

Noorkotkad tegutsevad vastavalt oma direktiividele ja eesmärkidele. Kotkaste arv 23. Nende juhtideks on A. Aedma ning riigikaitseõpet. res.-lpn. H. Nugis.

Eriti elujõuliselt tegutseb gaidirühm õpil. L. Randvere juhatusel, mis on asutatud 1923. a. Rühm on kibedas ettevalmistuses üleriigilisele gaidijuhtide laagrile, mis arvatavasti peetakse Helme-Tõrva ümbruses selle aasta suvel. Gaidide arv — 22.

Ei saa ka vaikides mööda minna koolis tegutsevast kaitseliidu õpilasarühmast, mille liikmete arv on 30. Rühma tegevus intensiivistus eriti 1935. a. alates ning edukas tegevus on kestnud senini, mil rühma juhivad gümnn. abiturient A. Piirsalu ja õpet. H. Nugis.

See oleks lühike ülevaade õpilasorganisatsioonide tegevusest Tõrvas. Ei saa mainimata jätta ka asjaolu, mis mõjutas takistavalt organisatsioonide edukale tegevusele, nimelt, et kool töötas enne jõulu õhtupoolikuti linna algkoolimajas. Kuid nüüd kooli töötades oma majas võib nentida õpilastes suurimat huvi isetegevuse vastu ning seega vaatavad Tõrva gümnaasiumi õpilasorganisatsioonid optimistlikult tulevikku.

Kriitika

RAIN REBAS

Kolm teatripala

„Väike lord Fauntleroy“ Draamateatri noorsooteatris, „Lootus õnnistusele“ Töölisteatri õpperühma ettekandel ja „Valge taud“ Draamateatris.

On hea, et meil ikkagi veel on olemas teater, mis serveerib mõndagi huvitavat „mudilastele“. Sest ka see osa teatripublikust tahab midagi saada. Ja harilikult „vanade“ etendused ei huvita nii väga. Eriti aga kardetakse ooperit. Nende muusikast on raske aru saada, seepärast kipuvad viimased kujunema kuidagi igavaiks.

Nüüd ometi Draamateater on ikka veel truuks jäänud lasteetendustele. Alles hiljuti nägime „Aladini imelampi“, enne seda nukuteatrit, nüüd aga võlub vastse lavastusena Burnett-Särevi dramatiseering „Väike lord Fauntleroy“.

Selle jutustuse sisu on juba tavaliselt niivõrd tuttav, et korrata võiks ainult üldiselt raames: Väike Ameerika — võiks ütelda tänavapoiss Cedrik elab oma ema hoolitsusel. Ta isa on surnud, päritud aga Inglise suursugusest krahvkonnast. Vana-isa, kes on veel elus, pole seni teinud Cedricuga tutvust viimase ema pärast, kuna poja omaaegne abiellumine talle on olnud vastumeelt.

Cedrik ise elab lõbusalt. Ta on rahul oma eluga ja ei näi tahtvatki midagi rohkem. Emaga on ta vahekord otse haruldaselt soe, samuti on tal palju häid sõpru, parimad siiski vana puuviljakaupmees Hobbs oma saapaviksija Dickiga. Nendega ta sõbrutseb ja on päevad läbi koos.

Siis aga muutub olukord äkki. Vana krahv on huvitatud oma poja pojast ja laseb Cedriku tuua Inglismaale. Cedrik on nüüdsest peale „väike lord Fauntleroy“. Ta teeb enne oma ärasõitu vanaisalt saanud rahaga hulga heategusid: ostab oma vanale sõbrale Hobbsile kulduuri mälestuseks, samuti ostab lahti Dicki viimase kaasviksijast, kes on haruldaselt laisk ja kulu- tab Dicki hoolt ja vaeva oma huvides.

Reis õnnelikult sooritatud, jõuabki Cedrik Inglismaale päralt. Nüüd õnnestub tal sulatada vana krahvi südant, kes on muidu karm ja kangekaelne inimene. Viimane isegi lõpuks lepib Cedriku emaga.

Vahepeal areneb veel lugu „vale lord Fauntleroy-st“. Sellest hädast päästavad Cedriku aga vanad head sõbrad — Hobbs ja Dick. Nii jooksebki kogu lugu õnneliku lõpule.

„Väike lord Fauntleroy“, imelikul kombel, ei tundunudki lasteetendusena — nii palju oli seal vananimelikku mängu ja meeldivat lisamaterjali, mille vaatamine igale peaks olema huvitav.

Kogu etendus oligi dekoreeritud tant- sude ja lauludega. Esimesist olid sobiva- mad need, kus seda tegid väikesed tüdruk- kesed; teistest oleksid võinud jääda ära mõned: laul harfiga kuidagi võõrapärastas muidu nii kodust üldmuljet.

Kes tükis andsid toredad kujud, need olid Joh. Kaljola ja Olev Eskola, vasta- valt Hobbsi ja Dickina, eriti nende oma- vaheline tants meeldis mudilastele.

Salme Reek, kes esines poisina, tegi oma osa hästi, kahjuks tuli ainult puudu sellest kõige tähtsamast — poisilikkusest. Kuid ka süžee polnud ju andnud ruumi ehtsale poisikujule, nii et teda võis väga hästi mängida tüdruk või preili.

„Väike lord Fauntleroy“, kahjuks, pole aga siiski lugu reaalsest poisist, kelle sõp- radeks on juurviljakaupmehed ja saapa- viksijad. Selles loos on palju muinasjutu- list, palju niisugust, mida me pole harju- nud nägema igapäev tänaval.

Sest meie „väikesed Cedrikud“ on küll hoopis erinevad Burnetti omast.

Üldmuljelt on aga „Väike lord Faunt- leroy“ ilus asi vaadata, kus isegi ei tule puudu meeldivast laulust ega tantsust.

*

Töölisteatri õpperühm lavastas oma käesoleva aasta esietendusena hooaja dra-

maatiliseima sisuga asja: Herman Heijermanni draama: „Lootus õnnistusele“.

Juttu on tavalisest meremehetraagikast, nende perekondadest, naistest ja lastest.

Klemens Boss, laevaomanik, saadab mädanenud küljelaudadega laeva merele, et saada kätte kõrget kindlustussummat. Laeval on aga kuusteist meremeest, kes hukkuvad, tuues kaasa viletsust ja nuttu teistmele vaesele kaluriperekonnale.

Teose traagika sünnib õieti ühe perekonna raames: Kniertje Vermeer, vaene kalurilek, on andnud merele mehe ja kolm poega. Tal on veel kaks poega, Barend ja Geert, kuid vaesus sünnib ka neid saatma merele.

Poegade iseloomud on teravalt erinevad: esimeses on tulisust, äkilisust, ta on vanglas istunud ülema löömise pärast; teine, hoolimata oma noorusest, aimah ette juba mainitud traagikat. Ta ei taha kuidagi minna merele. Teos tõuseb oma traagilisuses haripunktile, kui ema ise oma kätega kisub poja lahti uksepiida küljest, millest viimane hoiab kramplikult kinni. Lõpplahendus on niivõrd etteaimatav, et kogu edaspidine sisu muutub tarbetuks ja näib kujunevat lihtsaks vormitaitmiseks.

Kuue nädala pärast uhuvad lained koos hukkunud laeva luugiga kaldale Barend Vermeeri, õnnetu kaluripoisi laiba.

Elts Ventsel kalurilesena rahuldus ja andis juba muredest küllastunud ematraagikat edasi küllaltki usutavalt. Ta poegadest Barend tundus paremana ja sobivamana kui Geert. Viimane ei suutnud ennast küllaltki vabalt välja mängida, vaimustusestki tuli teatud momendil puudu.

Evi Rauer Jona oli võrdlemisi kena, lõbus ja lõpus siiski traagiline, nagu nõudis osa.

Seevastu aga juba „suurte teatris“ kaasmängiv Elmar Kivilo tunduski peajagu kõrgemal seisvat teistest. Vanamees Gobus oli niivõrd nauditav, eluline, usutav ja tore, et praegu raske on sellele noorele näitlejale küllaldaselt kiitust jagada. Ka tema partner Daantje polnud halb, saavutades siiski mitte seda, mis esimene.

Gottfried Falk Klemens Bossina ei suutnud mõjuda küllalt suursuguselt, samuti tema abikaasa „rafineeritud kaastundmus“ oleks võinud olla veenvam.

Täiesti nauditav ja meeldivais piires edasi antud oli aga Klementine, nende tütar, keda mängis Nadežda Prohoroff.

Ülejäänud osad olid väikesed, n. ö. kõrvalosad. Ka neidki oli huvitav vaadata. Iseenesest saavutatu, mida õpperühm „Lootus õnnistusega“ (viimane oli merele saadetud laeva nimi) kätte sai, polnud sugugi väike edasijõudmine laeva alal. Otse

vastupidi: võiks öelda, et Töölisteatriil on varuks veel teinigi näitlejate koosseis, olgugi noor, siiski küllalt küps nii mõnegi asja vääriliseks ettekandmiseks.

*

Hoopis omapärane ja otse kive karjuma paneva õhustikuga draama on tuntud tšehhi kirjaniku Karl Čapeki „Valge taud.“

Selle kohutavalt dramaatilise sisuga loo faabula on järgmine: Kogu inimkonda on nakatanud kohutav valge taud — midagi sarnast pidalitõvele. Halvim veel, selle haiguse batsillust ei tunta, samuti ei osata kuidagi piire panna hävitavale massitaudile. Siis ilmub aga arst, doktor Galén on ta nimi, kes on avastanud ravivahendi valge taudi armistamiseks.

Dr. Galéni tahetakse kõiksuguste võetete abil teada saada tema ravimeetodid, kuid ta jääb oma ideele: garanteeritagu maailmale rahu, siis avaldab ta arstigi. Seni praktiseerib ta vaid kõige vaesemate juures.

Uus haigus levib aga kohutava kiirusega ka kõrgemas seltskonnas. Sellesse haigestuvad isegi riikliku relvatehase direktor ja sõda ettevalmistav marssal.

Dr. Galéni idee võidab, tal õnnestubki sõjaväge sundida tagasipööramisele, määratse ja hullunud sõjavaimustuses juubeldav rahvahulk aga tallab ta surnuks.

Ta hakkab kirjutama paberile kalgi taudi ravivahendit, kuid sureb. Sellega on ühtlasi lõpetatud võitlused taudi, sõja, rahu ja auahuse piires, mida mõjuvalt toob esile näidend. Eesriide langedes istub laua ääres võimas ja suur marssal, rinnal väike valge plekk — valge taudi tunnus.

Dr. Galéni mängis usutavalt ja meeldivalt Ruut Tarmo. Ta andis täiesti hoolekande-artisti tüübi, kelles polnud midagi esinduslikku, isegi realsust tundus selle muidu nii väikese mehe suurte ideede taga olevat vähe. See oli ainult valem, mis sellest muidu nii tähtsusetust inimesest tegi keskkuju. A. Suurorg auahne, ühtlasi „suuremeelse“ õuenõunikuna, E. Türk relvavabrikandina ja A. Sunne relvavabriku raamatupidajana olid hästi läbimõeldud kujud. Eriti mõjuv oli F. Malmsten marssalist diktaatorina.

Publik võttis hästi vastu selle kohutava eludraama, mille nõrkus näis seisnevat siiski ainult kompositsioonis. Kogu draama näis teatud punktis nagu kaheks jagunenud olevat, samuti jäi teose gradatsioon viimases vaatuses seisma. Liiga palju oli tühja kordamist, nõuet valemil järele, millele dr. Galéni eitav vastus oli juba ette teada.

Selles näidendis on siiski nii palju mänguliselt ehtsat ja lavalisel elu ja probleeme matkivat, et kellelegi ei julgeks ära öelda „Valget taudi“ soovitamast.

Rahvusvahelise Õpilaste Kirjavahetuse Büroo teateid

Büroo on saanud hiljuti Soome õpilaste aadresse, kes soovivad kirjavahetust Eesti veljede ja sõpradega. Soome kirjast arusaamiseks on vaja enamasti kellegi oma õpetaja abi; vastu kirjutada võib eesti keeles, kui ei ole avaldatud soovi mõne võõrkeele kohta. Asjast huvitatud õpilasi palume oma õpetaja-esindaja kaudu pöörduda Büroo poole.

Viljandi Haridusseltsi Tütarlaste Gümnaasiumi õpetaja hr. J. Kurrik on meile lahkesti saatnud paar kirja, mis saabunud ühele selle kooli õpilasele. Avaldame allpool mõlemad huvitavad kirjad.

Hatvan, 18. März. 1937.

LIEBE LINDA!

Vor kurzem habe ich Deine Adresse bekommen. Wie ich höre, bist Du siebzehn Jahre alt. Ich bin nur 16. Aber wenn Du die kleinere nicht verachtest, können wir noch gute Freundinnen sein.

Ich wohne in Hatvan, nicht weit von Budapest. Ich gehe in die 5. Klasse des Realgymnasiums. Mein Vater ist ein Kaufmann. Er hat eine Modewarenhandlung.

Ich habe eine Schwester. Sie ist vierzehn Jahre alt.

Ausser Ungarisch kann ich nur Deutsch sprechen. Ich lerne schon lange genug. Französisch lerne ich nur in der Schule. Ich möchte auch privat lernen, aber jetzt habe ich keine Zeit. Ich kann auch Klavier spielen. Ich bin neugierig, ob Du die Musik gerne hast oder nicht? Ich habe sie sehr gerne. Natürlich Tanzen auch. Hast Du schon den ungarischen Tschardasch gesehen? Hast Du schon ein ungarisches Lied gehört? Ah wie schön es ist!

Wie ich schon geschrieben habe, Tanzen habe ich sehr gerne. Sport auch. Ich kann Tennis spielen, schwimmen, Schlittschuh laufen, Rad fahren.

Jetzt aber schreibe ich nicht mehr von mir. Ich glaube, dass ich schon alles geschrieben habe.

In die wievielte Klasse gehst Du? Schreibe sehr viel von Dir! Schreibe bald! Wenn Du kannst, schicke mir eine Photographie. Ich kann noch nicht schicken, weil ich habe nur alte. Aber jetzt werde ich eine Aufnahme machen lassen. Dann werde ich auch Dir schicken.

Schreibe etwas von Deiner Muttersprache!

Ich grüsse Dich!

Piroska Schwarz.

Hatvan, Okt. 1937.

LIEBE LINDA!

Ich war sehr glücklich, als ich Deinen Brief bekam. Ich war eben auf dem Wege zur französischen Stunde, als ihn der Briefträger mir auf der Strasse gab. Ich las ihn, als ich die Strasse entlang ging, und zeigte ihn auch meiner Professorin. Sie sagte auch, dass Du ein sehr nettes Mädchen sind könntest.

Ich schreibe Dir zuerst darüber, was Dir wie mir weh tut. Leider ist diese Schulsache bei uns eben so, wie bei euch. Ist das nicht schrecklich!

Hier ist ein kleines Buch herausgegeben worden. Darin steht, dasz wir im September und Oktober bis 8, im Dezember und Januar bis 7, dann im März und April bis 8 Uhr und in den anderen Monaten bis 9 Uhr draussen bleiben dürfen.

Wenn wir gegen diese Regel verschulden, werden wir nicht in der Schule gesperrt, sondern man informiert unesere Eltern, und dann kommt, was kommen musz.

Wenn wir ins Kino gehen wollen, müssen wir auch in der Schule das sagen, und es kommt vor, dasz wir nicht Erlaubnis bekommen. Wenn wir die Stadt auch nur auf einen Tag verlassen, müssen wir auch um Erlaubnis bitten.

Ich unterrichte Dich sehr gern die ungarische Sprache. Bei uns ist es aber schwer die Wörter auszusprechen, weil es auch doppelte Konsonanten gibt. Z. B. ny (nicht n und i muszt Du sagen, sondern zusammen). Das kann man nicht erklären, das musz man hören. Solche sind noch gy, sz, zs, usw. Der Beistrich auf den Buchstaben bedeutet, dasz man sie lang aussprechen musz. Z. B. o nicht zwei o, sondern lang. Für diesmal ist es genug. Wenn Dich das interessiert, so schreibe ich im nächsten Brief darüber weiter.

Meine Linda, ich bin keine gute Zeichnerin, aber ich probiere Dir ein paar Fason zu zeigen. Meinen Wintermantel lasse ich jetzt umformen. Nein! Ich dachte es besser nach. Ich schicke Dir ein Model blatt. Das haben wir zu Hause und ich kann es Dir sehr billig schicken, so siehst Du auch, was man bei uns trägt.

Es ist auch noch zu bemerken, dasz wir die Regeln der Schule nicht so streng einhalten; wenn wir es so machten, könnten wir ins Kloster gehen. Zum Beispiel dürfen wir nicht mit den Buben spazieren. Wir dürfen nicht auf öffentliche Orte gehen und besonders nicht tanzen. Du kannst ja sehen, dasz es nicht bei euch so ist, sondern auch bei uns, und ich glaube, überall, nur in den gröszten Städten nicht, wo man nicht immer nach den Schülern spazieren kann.

Schreibe bald! Ich erwarte Deinen Brief.

Es grüzt Dich

Piroska.

„Tuleviku Rajad“ ilmuvad üks kord kuus (välja arvatud juuni, juuli ja august).
Tellimishind kr. 2.— kogu õppeaastas, 90 snt. sügispoolaasta, 115 snt. kevad-
poolaasta. Üksiknumber — 25 snt. Vastutav tegevtoimetaja: Karl Mihkla.
Toimetus: Joh. Aavik, Harald Jänes, Otto J. Kiisel, Hugo Lepik, Oskar Parlo,
Helene Tamverk, Aleksander Vaigla. Väljaandja: Eesti Keskkooliõpetajate Kogu.
Toimetuse ja talituse aadress: Tallinn, Sakala 51. Tarvitamata käsikirju
alal ei hoita. Käsikiri saadetakse tagasi, kui selleks on lisatud mark.

„Külvaja“ trükk, Tallinn, Rataskaevu 6, tel. 450-67,

Kõik koolitarbed

suures valikus leiata alati

K. K.-Ü. "TÖÖKOOLIS"

Tallinn, Pärnu m. 28, tel. 462-56

